

**HERVORMDE GEMEENTE  
TE RIJSSEN**

**“Tot bouwen en bewaren geroepen!”**

**BELEIDSPLAN 2007/2011**

<b>INHOUD:</b>	<b>Pagina</b>
1. Inleiding en doel beleidsplan	3
2. Identiteit	4
3. Eenheid in verscheidenheid	7
4. Eredienst en liturgie	9
5. Bediening van het Woord	11
6. Bediening van de sacramenten	13
7. Pastoraat	15
8. Apostolaat	17
9. Diaconaat	19
10. Catechese	21
11. Vorming en toerusting	23
12. Jeugdwerk	25
13. Beheerzaken	27
14. Onderwijscommissie	31
15. Bijlagen	31
1. Discussienota “Mogelijke structuur van de gemeente met eenheid in verscheidenheid”	32
2. Diensten ter bevestiging van een huwelijk	37
3. Aangepaste diensten	38
4. Uniformiteit in sacramentsdiensten	39
5. Eredienst en kerkmuziek	41
6. Notitie “De prediking centraal”	
7. Notitie over het zingen van de gemeente.	

## **1. Inleiding en doel beleidsplan**

### **Inleiding**

De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland ziet als één van de taken van de kerkenraad “het vaststellen van het beleidsplan ter zake van leven en werken van de gemeente.” Dit beleidsplan wordt voor een periode van vier jaar opgesteld (2007-2011). Hierbij pleegt de kerkenraad overleg met het college van kerkrentmeesters, het college van diakenen en met alle daarvoor in aanmerking komende organen van de gemeente. Elk jaar wordt met bovengenoemde colleges en organen overleg gepleegd over eventuele wijziging van het beleidsplan. Na voorlopige vaststelling vindt publicatie plaats in de gemeente. De leden van de gemeente worden in staat gesteld hun mening over het beleidsplan of de wijzigingen kenbaar te maken. Daarna stelt de kerkenraad het beleidsplan of de wijziging vast.

Wanneer we letten op de ontwikkelingen in de kerk en in de maatschappij is het noodzakelijk om ons als ambtsdragers van de Hervormde Gemeente van Rijssen voortdurend te bezinnen op de toekomst van de gemeente. Wij geloven en belijden dat God de gemeente bouwt en bewaart op het fundament Christus. Ook de toekomst is in Zijn hand. Dit ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid voor de voortgang van het Evangelie en van de werkzaamheden in de gemeente. Wij geloven en belijden, dat God de gemeente bouwt en bewaart op het fundament Christus. Ook de toekomst is in Zijn hand. Dit ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid voor de voortgang van het Evangelie en van de werkzaamheden in de gemeente

Wij staan midden in deze tijd met alle ontwikkelingen en stromingen, opvattingen en veranderingen. Vanuit de Schrift moeten we daar mee bezig zijn en onze plaats bepalen.

### **Doel en uitgangspunten van het beleidsplan**

Het doel van dit beleidsplan is om een visie te formuleren op de diverse aspecten en onderdelen van het gemeente-zijn en het gemeentewerk voor nu en voor de toekomst Onze basis is Gods Woord. Wij streven in ons beleid te handelen in afhankelijkheid van de Heilige Geest met het oog op de eer van God en het heil van mensen. Vanuit deze visie kijken we naar wat er in de gemeente gebeurt en welke punten aandacht vragen en wat we als knelpunten ervaren en welke doelen we nastreven. Tenslotte formuleren we beleidsvoornemens om tot concrete voorstellen en besluiten te komen

Het ontwikkelen van nieuw beleid vraagt van de kerkenraden uiterste voorzichtigheid. Het gaat immers om de gemeente van Jezus Christus. Dit beleidsplan is een actualisering van het beleidsplan, dat wij sinds 1999 hanteren. De veranderingen en ontwikkelingen in kerk, maatschappij en politiek gaan steeds maar door. Wat komt er allemaal naar ons toe? Wat is daarop ons antwoord? Hoe bewaren we de eenheid in de gemeente, temidden van alle verscheidenheid? Het beleidsplan helpt ons het kerkenwerk te evalueren en zo nodig bij te sturen.

Ons uitgangspunt is, dat we ons bij dit alles baseren op de Heilige Schrift en wat we uit de kerk der eeuwen en in de gereformeerde belijdenisgeschriften hebben ontvangen. Vanuit dit vaste ijkpunt zoeken we onze weg in deze turbulente tijd. “We weten ons tot bouwen en bewaren geroepen!” Wij vertrouwen daarbij op de belofte van onze God, dat Hij met Zijn gemeente zal zijn tot aan het einde der tijden.

## 2. Identiteit

### 1. Visie

Om de identiteit van de Hervormde Gemeente te Rijssen weer te geven, luisteren we om te beginnen naar wat de Heilige Schrift zegt over de christelijke gemeente. Zij wil immers gemeente onder het Woord zijn. De Bijbel als Gods Woord is gezaghebbend (en daarom ook toereikend) voor zowel leer en leven van het geloof als voor het gemeente-zijn en samen staan in de samenleving.

Het bijbelse woord voor “gemeente” (ekklesia) maakt duidelijk dat de gemeente een vergadering is van mensen die uit de wereld tot Christus Jezus bijeengeroepen zijn om Zijn eigendom te worden (kerk>kuriakè) wat van de Heere is). De gemeente is de plek waar Jezus met zondaars wil samenwonen (J. Koopmans). Deze roeping, die geschiedt door Woord en Geest, is zowel persoonlijk (geloof en bekering) als gemeenschappelijk (we geloven niet “op ons eentje”). Bij de opbouw van de gemeente en het vervullen van haar roeping zijn zowel de ambten als de gaven<sup>1</sup> van belang. Met dat de gemeente uit de wereld geroepen wordt tot Christus Jezus, geldt vervolgens dat zij door Hem in de wereld gezonden wordt. De christelijke gemeente bevindt zich wel in de wereld, maar is niet van de wereld. Daarbij geldt dat de kerk teken, dienaar en voorsmaak is van het Koninkrijk van God (J. Stott).

De verschillende beelden die in het Nieuwe Testament voor de gemeente gebruikt worden, zijn sprekend voor wat het wezen en de roeping van de gemeente zijn. We denken daarbij aan de volgende aanduidingen: volk van God, lichaam van Christus, tempel van de Heilige Geest, bruid, kudde, akker, gebouw, ranken, stad op een berg, zoutend zout en lichtend licht, moeder. Vanuit deze beelden valt o.a. op te merken:

- a. de christelijke gemeente, waarvan Jezus Christus het Fundament is, heeft haar wortels in Israël; daarom lezen en verstaan we het Nieuwe Testament niet zonder het Oude Testament (en dat geldt ook omgekeerd; samen vormen ze Gods ene, klare Woord); vóór alles geldt dat hiervan alleen sprake kan zijn vanwege het feit dat God Zich openbaart;  
Mede in het licht van Romeinen 9-11 spreken we over de onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël als het volk van Gods verbond en verlangen we dat de Joden Jezus als de Messias zullen aannemen, tot zegen voor de volkeren; dit uit zich in de prediking, in het zingen van de psalmen, in de gebeden voor Israël, in het ondersteunen van diaconale projecten in en het getuigend gesprek met Israël alsmede in catechetische aandacht voor de unieke plaats van Israël in Gods heilsplan;
- b. de gemeente dankt haar ontstaan en voortbestaan aan de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest; ze is door en voor Hem. Bij het werk van de Vader denken we met name aan schepping, roeping, verbond en verkiezing; bij het werk van de Zoon met name aan verzoening, rechtvaardiging en verlossing; bij het werk van de Heilige Geest met name aan heiliging en vernieuwing; in dit verband noemen we de eredienst met daarbinnen de prediking het hart van het gemeente-zijn; daarbij komen andere ontmoetingen rondom een open Bijbel;
- c. er is sprake van verbondenheid met de Heere en met elkaar; belangrijk zijn daarom persoonlijke omgang met God (bevinding, vreze des Heeren) en omzien naar elkaar;
- d. de gemeente is geen optelsom van individuen, maar een gemeenschap;
- e. deze gemeenschap vormt een eenheid in verscheidenheid;
- f. Gods gemeente te Rijssen is onderweg, gezonden in de tijd en in de wereld, geroepen tot getuigenis en dienstbetoon, tot vreemdelingschap en lofprijzing.

Met J. Hoek kan daarom gesproken worden van een vijfvoudige roeping van de kerk: lerend, vierend (of samenkomend), pastoraal, getuigend en diaconaal (als vijf in elkaar grijpende ringen; vgl. Hand. 2 : 42vv).

De oecumenische belijdenisgeschriften<sup>2</sup> verbinden ons met de kerk van alle eeuwen en plaatsen. Zo belijden wij te geloven “een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen”. We vinden ons van harte in

de vertolking hiervan in de Heidelbergse Catechismus zondag 21 (vr. en antw. 54 en 55), alsmede in de Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 27vv en in de Dordtse Leerregels. De reformatorische belijdenisgeschriften<sup>3</sup> plaatsen onze

---

<sup>1</sup> Bij de gaven (charismata) denken we aan de verscheidenheid van genadegaven die de Heilige Geest schenkt aan de gelovigen (Romeinen 12 en 1 Korinthe 12; zie ook Heid. Cat. vr. en antw. 55). Daarmee zijn zij actief in zowel allerlei bijzondere bedieningen als in het zgn. ambt aller gelovigen tot opbouw van de gemeente als het lichaam van Christus. In feite is het zo dat de ambten (we denken aan predikant, ouderling(-kerkrentmeester) en diaken) het bezit van gaven veronderstellen, maar niet elke gave leidt tot het vervullen van een ambt. Door middel van het 'tegenover' van de ambten geeft Christus leiding aan de gemeente. Vanuit het ambt wordt het aanwenden van de gaven gestimuleerd en gecoördineerd.

<sup>2</sup> Te weten: de Apostolische Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius.

<sup>3</sup> Te weten: de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels (samen de Drie Formulieren van Enigheid genoemd). De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland noemt in dit verband

gemeente in de traditie van de kerk van de reformatie. Zo valt onze gemeente te karakteriseren als een christelijke gemeente op gereformeerde grondslag. De belijdenisgeschriften helpen en leiden ons tot het juiste verstaan van de Heilige Schrift. Het belijden van de kerk is een getrouw en beproefd naspreken van het Woord van God en kan ons daarom behoeden voor eenzijdigheid en dwaling. De belijdenis is een getuigenis waarin we elkaar binnen de gemeente van Christus herkennen en waarop we elkaar mogen aanspreken.

De Hervormde gemeente te Rijssen behoort tot de Protestantse Kerk in Nederland, die in art. 1-4 van haar kerkorde verklaart: "Betrokken in Gods toewending tot de wereld, belijdt de kerk in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift als enige bron en norm van de kerkelijke verkondiging en dienst, de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest." Daarbij heeft de Hervormde Gemeente te Rijssen de zgn. "Verklaring van gereformeerd belijden" ondertekend (zie hierna). Deze verklaring is door de synode van de Nederlandse Hervormde Kerk goedgekeurd (d.d. 12 december 2003) en aangereikt om daarmee aan te geven hoe wij onze plaats innemen in de PKN.

We tekenen hier een "hoog" beeld. De praktijk is zo anders. Toch dienen we deze roeping "hoog" te houden, pleitend op Gods trouw. Zo ontdekken we dat de christelijke gemeente een gemeente rond het kruis is, biddend: "Uw Koninkrijk kome".

### **Verklaring van gereformeerd belijden**

Als kerkenraad van de Hervormde gemeente van Rijssen weten we ons door onze Nederlandse Hervormde Kerk gebracht op een weg die wij niet hebben begeerd en waarover wij in het geweten bezwaard zijn. Wij erkennen dat wij delen in de schuld van onze kerk. Gedachtig aan het woord van de apostel: 'indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw' (2 Tim. 2:13) weten wij ons echter, zelf levend van Gods trouw, verschuldigd binnen de kerk trouw te zijn aan de roeping waarmee de Koning der Kerk, Jezus Christus ons geroepen heeft.

Met de kerk belijden wij dat 'Christus een eeuwig Koning is, die zonder onderdanen niet zijn kan' (art. 27 Ned. Geloofsbelijdenis) en dat Hij Zijn kerk bewaart. Daarom beloven wij dat wij ons in gehoorzaamheid zullen onderwerpen aan het juk van Christus. Wij begeren ons te houden aan de verkondiging van Zijn Evangelie, de sacramenten te bedienen naar Zijn inzetting en de kerkelijke tucht te oefenen om elkaar te bewaren bij Zijn ontferming. Wij beloven ons te houden aan het betrouwbaar Woord van God en alle dingen te verwerpen die daar tegen zijn, houdende Jezus Christus voor het enige Hoofd.

Als wij zo als gemeente – met vreze en beven – onze plaats innemen binnen het geheel van de verenigde kerk, verklaren wij ons gebonden te weten aan de gereformeerde belijdenis. Met Gods hulp zullen wij weerspreken en wren al wat met dit belijden in strijd is. Bij de inrichting van het leven der gemeente zullen wij ons houden aan de instellingen die met deze belijdenis overeenstemmen.

In de gemeente zal de nodiging tot het Heilig Avondmaal en de roeping tot het ambt uitgaan naar hen die tot de openbare belijdenis des geloofs zijn gekomen. In de gemeente zal geen andere levensverbintenis worden ingezegend dan een huwelijk van man en vrouw dat wettig voor de overheid is gesloten.

Omdat wij ons schuldig weten onze gaven 'ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te wenden' (antw. 55 Heid. Cat.) zullen wij de kerk en elkaar blijven oproepen om – in overeenstemming met de gereformeerde belijdenisgeschriften van de kerk – de weg van gehoorzaamheid aan God en Zijn Woord te gaan.

(bovenstaande verklaring is, bij de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland in 2004, door alle wijkgemeenten van de Hervormde gemeente van Rijssen verzonden aan de Classicale vergadering van Almelo en de Generale Synode).

## **2. Inventarisatie van de huidige situatie**

- a. De Hervormde gemeente te Rijssen heeft de trekken van een volkskerk. Er is nog sprake van een zekere “vanzelfsprekendheid” van God, geloof en kerk.
- b. In beleid en praktijk is ze georiënteerd op de Gereformeerde Bond en de daaraan verwante hervormd-gereformeerde organisaties (zoals bijv. HGJB, IZB, GZB).
- c. De kerkelijke gemeenschap hangt nauw samen met de burgerlijke gemeenschap.
- d. In de afgelopen jaren is er aan twee zijden een deelgemeente ontstaan (Open Hof en Rehoboth), terwijl er ook sprake is van een voortdurende instroom vanuit met name de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) en van een voortdurende uitstroom naar met name de Gereformeerde Kerk en de Hervormde gemeente van Enter (via perforatie).

De ambten in onze gemeente zijn uitsluitend open gesteld voor mannelijke, belijdende leden. "Het gaat daarbij om de overtuiging dat naar bijbelse lijnen mannen in de ambten Christus tegenover de gemeente vertegenwoordigen." (J. Hoek). Dit verdisconteren van het onderscheid van man en vrouw doet niets af aan de bijbelse grondlijn van de gelijkwaardigheid van man en vrouw. Vrouwen hebben in de gemeente een hun eigen, volwaardige positie. Van de kerkenraden mag verwacht worden dat zij alert zijn op het oog hebben voor en gebruik maken van de gaven van vrouwelijke gemeenteleden bij het werk in de gemeente.

## **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Door de sluipende processen van secularisatie en individualisme is er sprake van “afkalving” van de volkskerk. Dit komt ook tot uitdrukking in levensstijl en ethische keuzes, mede aangezet door het gebruik van de media.
- b. De kennis van Schrift en belijdenis neemt sterk af.
- c. Het kerkelijk denken en het kerkelijk besef worden minder, o.a. doordat men sterker uitgaat van het eigen gevoel, van de kerk waarin men zich thuis voelt. Het zicht op Gods wereldwijde kerk en werk is gering.
- d. Het postmoderne denken dat zich uit in opmerkingen als "ieder gelooft op z'n eigen manier" en "het maakt niet uit wat je gelooft", ondermijnt de identiteit van de gemeente naar binnen en naar buiten.
- e. De grootte van de gemeente biedt allerlei kansen en mogelijkheden, maar heeft ook schaduwzijden, de enkeling wordt niet gezien en iemand kan geruisloos afhaken.
- f. De vervulling van de ambten en het inzetten van mensen met bepaalde gaven wordt moeilijker. We bespeuren de tendens dat het werk in de gemeente uitgevoerd wordt door (verhoudingsgewijs) een beperkt aantal gemeenteleden.
- g. In de praktijk van het gemeentelieven vallen de accenten meer op de boodschap dan op de gemeenschap, meer op de eenheid dan op de verscheidenheid, meer op de roeping naar binnen dan de roeping naar buiten, meer op de ambten dan op de gaven. Het is goed om te kijken hoe de aandacht voor het laatstgenoemde in elk 'dubbeltal' versterkt kan worden zonder tekort te doen aan het telkens eerstgenoemde.
- h. De kerkelijke verdeeldheid in Rijssen is schrijnend.

## **4. Beleidsvoornemens**

- a. Bij de verschillende aspecten van het gemeente-zijn die in het vervolg besproken worden, wordt waar nodig aan het bovenstaande aandacht besteed.

### **3. Eenheid in verscheidenheid**

#### **1. Visie**

Temidden van allerlei kerken en groepen, stromingen en richtingen weten wij ons als hervormde gemeente het nauwst verbonden met de hervormd-gereformeerde beweging in de Protestantse Kerk in Nederland.

Vervolgens is het dan zo dat wij onze gemeente zouden willen typeren als een eenheid in verscheidenheid. Uiteraard roept dit spanningsvelden op, toch menen we dat dit ook voor de toekomst de beste sleutel is voor de bearbeiding van de gemeente. Voor de praktijk van het kerkelijk leven betekent dit dat het zoeken is naar een weg om te voorkomen dat de eenheid een dwangbuis wordt en de verscheidenheid een 'ieder-doe-wat goed-is-in eigen-oog-gebeuren'.

Het bijbelse spreken over eenheid en verscheidenheid (denk o.a. aan Handelingen 15, Romeinen 14 en 15, 1 Korinthe 12 en Efeze 4) is daarin voor ons normerend en richtinggevend. "De eenheid in de 'doctrina Christi', de gebondenheid aan Hem Die de Waarheid is en Wiens Woord de Waarheid is, betekent geen eenvormigheid, maar een gemeenschap waarin we elkaar op die gebondenheid mogen aanspreken en dan oog hebben voor nuanceringen en accenten, onderscheiden tussen hoofdzaken en bijzaken, elkaar verdragend in de liefde."

(A. Noordegraaf). Voor de verhouding tussen de centrale gemeente en de wijkgemeenten zien we dit gewaarborgd door overeenstemming op centraal niveau inzake verschillende accenten op wijkniveau.

#### **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

- a. De gemeente kent geografische wijkgemeenten.
- b. Het huidige beleid is in de uitvoering in het algemeen in alle wijkgemeenten homogeen. Dit wordt bereikt door coördinatie van beleidsafspraken door de algemene kerkenraad.
- c. Tussen de hervormde wijkgemeenten in Rijssen vindt geen perforatie van gemeenteleden plaats.
- d. De liturgie is in bijna alle diensten gelijk. In bijzondere diensten (bv. diensten gericht op anders begaafden of trouwdiensten) zijn er wel verschillen met de gebruikelijke liturgie.

#### **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Zoeken naar een weg om te voorkomen dat de eenheid een dwangbuis wordt door gedwongen eenvormigheid en daarbij voldoende oog hebben voor nuanceringen en accenten en onderscheid tussen hoofd- en bijzaken.
- b. Is er voldoende ruimte voor verscheidenheid tussen de wijken?
- c. Is er voldoende ruimte voor de verscheidenheid van leden van de wijkgemeenten binnen de centrale gemeente als geheel?

#### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Voorzichtig ruimte bieden voor verscheidenheid in accenten en niet langer uitsluitend de eenheid zoeken in uniformiteit. Daarbij zorgen we ervoor het goede te bewaren en tegelijkertijd de Traditie (let op de hoofdletter) te openen voor de komende generaties.
- b. Bij de verscheidenheid in accenten gaat het om verantwoorde verscheidenheid en wordt er gewaakt dat de grenzen van Schrift en belijdenis niet overschreden worden. De afgrenzing naar de midden-orthodoxie, de evangelische groepen en de ultra-gereformeerde stroming is daarbij een markeringspunt (A. Noordegraaf).
- c. Binnen de gemeente wordt in principe ruimte geboden voor het gebruik van meerdere bijbelvertalingen, psalmen in verschillende berijmingen, gezangen, verschillende orden van dienst. Vanuit 1 Kor 9: 19-23 gaat het om het vurige verlangen zielen te winnen voor het Lam. Dat vraagt om openheid voor nieuwe vormen, soepelheid in de wijze waarop de boodschap gebracht wordt in verschillende omgevingen en situaties. Tegelijkertijd vraagt het om helder zicht op en vastberaden trouw aan de kern van de boodschap (J. Hoek).
- d. Bij de openheid voor verscheidenheid in accenten is er ook aandacht voor diversiteit in de samenstelling van de gemeente (ouderen, jongeren, evangelisatiewerk, gehandicapten).
- e. Om eenheid in de gemeente te bevorderen worden de wijkgemeenten opgeroepen om niet solitair bepaalde zaken te veranderen, maar om beleidsvoorstellen in de algemene kerkenraad met de andere wijken te bespreken.
- f. . De algemene kerkenraad zal hierbij overwegen in overleg met de wijkkerkenraden op welke wijze en in hoeverre er invulling wordt gegeven aan gewenste veranderingen ten behoeve van de opbouw van de gemeente in haar geheel.
- g. Bij de vormgeving van verscheidenheid dienen we elkaar als gemeente, wijkgemeenten en gemeenteleden niet uit het oog te verliezen, maar te dragen.

Ter zake van het beleid inzake eenheid in verscheidenheid is een discussienota opgesteld door de centrale beleidscommissie. Zie bijlage 1.

De hoofdlijnen van de beleidsvoornemens uit deze nota zijn hierna uitgewerkt.

- a. Voor de bestuurlijke structuur van de gemeente wordt gekozen voor een model van geografische wijkgemeenten, met eigen beleidsvrijheid.
- b. Aan de algemene kerkenraad worden (coördinerende) taken en bevoegdheden toegekend door de wijken (zie hiervoor de plaatselijke regeling).
- c. De kerkenraden van de wijkgemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid binnen de kaders van Schrift en belijdenis.
- d. Beleidswijzigingen, die ook het beleid van de andere wijkkerkenraden raken, worden door de betreffende kerkenraad voor invoering ter bespreking gemeld aan de algemene kerkenraad, zodat de algemene kerkenraad de coördinerende rol kan blijven vervullen, rekening houdend met de eigen beleidsvrijheid van de wijkkerkenraden.
- e. De wijkkerkenraden kunnen een wijkbeleidsplan met eigen accenten bij het centrale beleidsplan voegen.
- f. Bespreking en invoering van onderstaand consensus-voorstel om ruimte te bieden aan de verscheidenheid in de gemeente:
  - Er komt ruimte voor een eventueel andere liturgische invulling van bepaalde diensten.
  - Diensten met een aangepaste liturgie worden gehouden in De Ark (v.m.) en De Hoeksteen (n.m.).
  - Het introituslied is daarbij altijd een psalm uit de berijming van 1967.
  - In deze diensten kan naast de psalmberijming van 1773 ook gebruikt gemaakt worden van het Liedboek (psalmberijming 1967 en gezangen).
  - In principe doen de predikanten die in dit beperkt aantal diensten voorgaan mee in deze opzet. Het is echter geen verplichting. Predikanten kunnen in onderling overleg ruilen of zich niet laten inroosteren voor deze diensten.

## 4. Eredienst en liturgie

### 1. Visie

Als gemeente belijden wij in de eredienst, dat wij geloven een heilige, algemene christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen. Als plaatselijke gemeente maken wij deel uit van een gemeenschap, die Christus, Gods Zoon verenigt door Woord en Geest. De leden van de gemeente zijn allereerst aan Christus verbonden en daardoor ook aan elkaar. Wij belijden in de eredienst, dat God Zijn verbondsvolk, Zijn gemeente wil ontmoeten en dat de gemeente samenkomt om haar Heere en Heiland, Hoofd en Bruidegom en in Hem elkaar te ontmoeten, Hem te belijden en te prijzen.

De eenheid in Christus komt het sterkst tot uiting in de wekelijkse samenkomst van de gemeente in de erediensten. De gemeente van Jezus Christus komt samen als vierende, belijdende, biddende, horende en lerende gemeenschap (Handelingen 2: 42 : Schriftlezing, bediening van de sacramenten, gebeden, gemeenschap).

De eredienst is het hart van het leven van de gemeente. Vanuit de zondagse eredienst, waar de gemeente Christus ontmoet, belijdt en prijst, worden gemeenteleden opgebouwd om in het leven van elke dag Christus te belijden, te dienen en van Hem te getuigen. De kerk is in haar eredienst vorm en instrument van Gods heilshandelen in Zijn Woord tot aan het einde der tijden (Calvijn).

Aan de eredienst wordt vorm gegeven in de liturgie.

De liturgie is allereerst werk van God in en aan Zijn kerk en dan pas kan ook volop van ons werk als dienst en dank in gebed gesproken worden (Brienen).

De vorm van de liturgie behoort tot de identiteit van de gemeente. De liturgie geeft gestalte aan wat de gemeente is en wil zijn.

De leden van de gemeente nemen deel aan de eredienst, innerlijk participierend, met het gevoel dat het eigen bestaan in deze kerkdienst aan de orde is.

De beleving van de liturgie en de werking van de preek hangen diep met elkaar samen.

Criterium van de liturgie is opbouw van de gemeente, daarom bevattelijk, eenvoudig en stijlvol.

De liturgie krijgt gestalte in de orde van de dienst. De daarin voorkomende elementen zijn ontleend aan de Heilige Schrift en gestempeld door de gereformeerde Traditie (inclusief oud-kerkelijke elementen). De verschillende elementen van een gereformeerde eredienst vertonen een nuttige, innerlijke samenhang.

De dienst begint met votum en groet. In het votum wordt duidelijk in Wiens Naam de gemeente bijeen is en van Wie wij hulp mogen verwachten (Ps. 124 : 8). De zegengroet spreekt de predikant uit namens de Heere en plaatst de gemeente in de tegenwoordigheid Gods.

Een belangrijke plaats neemt de dienst der gebeden in. De gemeente mag tot God naderen met belijdenis van schuld en afhankelijkheid van en afhankelijk aan de Heere. Het gebed aan het begin van de dienst is ook een bidden om de opening van het Woord en de verlichting door de Heilige Geest. In het dankgebed heeft ook de voorbede een plaats.

De Schriftlezing en de prediking zijn nauw verbonden en zijn het centrale moment in de eredienst. De gelezen Schriften worden uitgelegd en toegeëigend in de prediking.

Een zeer oud gebruik is het zingen van de gemeente, de psalmen. Zie 1 Kor. 14 : 26, Efeze 5 : 19 en Kol. 3 : 16. In het zingen wordt God aangeroepen en geprezen. Het is een gave van God om in muziek de gevoelens te vertolken en harten te ontroeren.

Wij zingen in onze gemeente bij voorkeur de psalmen. Deze verbinden ons met Israël en vormen de meest beproefde en oecumenische zangbundel van de kerk, waarin het geestelijk leven in haar breedte, hoogte en diepte klopt. Calvijn schrijft: Wij moeten liederen hebben, die niet alleen beschaafd zijn, maar ook heilig, welke ons zijn als aansporingen om God te aanbidden en te prijzen, Zijn werken te overdenken ten einde Hem lief te hebben, te vrezen, te eren en te loven. Nu is het waar, wat Augustinus zegt, dat niemand kan zingen wat Gode waardig is, dan wanneer hij het van Hemzelf ontvangen heeft. Bij Calvijn vinden we geen verbod op het zingen van gezangen, al geeft hij de voorkeur aan de psalmen.

Wij geven het zingen van de psalmen een belangrijkere plaats dan de gezangen. De taal van de berijming van 1773 is verouderd. Het is aan te bevelen om psalmen die in 1773 slecht berijmd zijn geleidelijk te vervangen door de berijming van 1967. Er is geen principieel bezwaar tegen het zingen van bijbels verantwoorde gezangen. Beleidsmatig vraagt invoering om een zorgvuldige benadering.

De lezing van de Wet en de geloofsbelijdenis is een wezenlijk onderdeel van de eredienst.

De Wet des Heeren leert ons onze zonde kennen en is ons gegeven als regel van de dankbaarheid. Christus heeft de Wet vervuld en daarmee opnieuw van kracht gemaakt. De Wet is alomvattend en betuigt ons betrouwbaar Gods wil. Wie de Tien Geboden hoort wordt opgeroepen tot het verbond met de HEERE, geroepen tot eerbied voor Zijn schepping en de menselijke samenleving. Het is ten diepste ook een appèl tot aanbidding van de ene God en HEERE.

Doorgaans wordt de Wet gelezen uit Exodus 20 of Deuteronomium 5, al of niet gevolgd door de samenvatting, die Christus ons gegeven heeft. De gemeente belijdt haar geloof veelal met de apostolische geloofsbelijdenis of met de geloofsbelijdenis van Nicea.

De inzameling van de gaven of de dienst der offeranden. Dit element mag niet ontbreken. Hiermee brengen wij tot uitdrukking dat wij onszelf, ons leven en al onze bezittingen als offer der dankbaarheid aan God willen geven. Hierbij geldt geen dwang, maar vrijwilligheid.

Tenslotte geeft de dienaar van het Woord de zegen van de drieënige God aan de gemeente mee.

Op gezette tijden worden de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal bediend volgens de daarbij behorende orde van de dienst.

## **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

- a. Onder Visie is mede verwoord de orde van de dienst die in de erediensten in onze gemeente wordt gevolgd.
- b. Ten aanzien van de bediening van het Woord en van de sacramenten zijn hierna afzonderlijke hoofdstukken opgenomen.
- c. De liturgie in onze gemeente heeft vanwege bovenstaande gereformeerde overtuiging een sober en onderwijzend karakter met weinig 'vieringselementen'.
- d. Voor "Eredienst en kerkmuziek" wordt verwezen naar bijlage 5.

## **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Gesprekken over eredienst en liturgie roepen vaak veel emotie op. Het getuigt niet van wijsheid om het gesprek daarover niet te voeren. Bij het voeren van gesprekken over eredienst en liturgie dienen we grote zorgvuldigheid te betrachten om te komen tot een eerlijke en inhoudsvolle bezinning.
- b. Naast de psalmen en "enige gezangen" zingen wij het "Ere zij God" en het Lutherlied. In sommige diensten het themalied en het VBW-lied. Is uitbreiding gewenst?
- c. De begeleiding van de gemeentezang. Soms spreken voor- en naspelen de gemeente weinig aan.
- d. De voorbede komt niet altijd goed tot zijn recht.
- e. Het besef dat men samen gemeente is en dat we aan elkaar gegeven zijn is niet groot. De daarmee samenhangende verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de hele gemeente en het roepingsbewustzijn blijven onder de maat.

## **4. Beleidsvoornemens**

- a. Voortdurende bezinning op de vorm en de inhoud van de erediensten.
- b. Wegen zien te vinden om de gemeente te interesseren voor de liturgie en de betekenis ervan.
- c. Bezinning op de waarde en de plaats van de psalmen en gezangen in de eredienst. Op korte termijn komen tot een nadere concretisering.
- d. Aandacht schenken aan en geregeld evalueren van de gemeentezang en het orgelspel.

## **5. Bediening van het Woord**

### **1. Visie**

De Heilige Schrift is bron en norm voor de prediking. De lezing ervan maakt een zelfstandig onderdeel uit van onze liturgie.

De prediking is uitleg en toeëigening van het Woord van God, van het heilig Evangelie.

Christus staat in het centrum van de prediking, maar daarbij beseffen we dat Christus door de Vader is gezonden en gezalfd met de Heilige Geest. Zo wordt het volle heil in Christus aan de gemeente verkondigd.

In de prediking dient gewaakt te worden voor eenzijdigheden en dient de veelzijdigheid van het Woord ontvouwd te worden. Zowel de zonde en innerlijke verdorvenheid van alle mensen als de kracht van de Geest tot vernieuwing, zowel de rechtvaardiging als de heiliging, zowel hoogten als diepten in het geloofsleven, zowel Gods toorn als Gods liefde moeten gepredikt worden.

Ook om die reden hechten wij aan de leerdienst. Daarbij is een regelmatig terugkerende catechismusprediking van groot belang. Juist de Heidelbergse Catechismus bespreekt alle facetten en toonhoogten van het Evangelie.

### **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

- a. De verantwoordelijkheid van de kerkenraad voor de kerkdiensten wordt tot uitdrukking gebracht in de ambtelijke aanwezigheid van leden van de kerkenraad naast de voorganger (ord. 5.1.5).
- b. Volgens een door de algemene kerkenraad vast te stellen rooster gaan de predikanten in alle kerken en het verzorgingshuis "Eltheto" voor in Woord- en sacramentsdiensten. Het principe van het rooster is een evenwichtige roulatie, teneinde de eenheid in de gemeente te bevorderen. Bij de sacramentsdiensten wordt rekening gehouden met binding aan de wijken.
- c. Kerkdiensten vinden plaats op zon- en feestdagen, op bid- en dankdagen, bij de jaarwisseling, tijdens de winterperiode op een aantal woensdagavonden en in huwelijksdiensten.
- d. Middag- en avonddiensten zijn in principe leerdiensten. Leerdiensten worden ook in de vorm van themadiensten gehouden, waarbij bijbelse thema's actueel belicht worden.
- e. Periodiek wordt gedurende een aantal aaneensluitende zondagen in alle kerkgebouwen in lezing en prediking dezelfde stof behandeld.
- f. Jaarlijks worden vier aangepaste diensten belegd, in het bijzonder bedoeld voor andersbegaafden. Zie ook bijlage 4.
- g. Rouwsamenkomsten zijn geen ambtelijke diensten.
- h. De ambtsdragers doen wijksgewijs dienst in de verschillende kerkgebouwen.
- i. Gastpredikanten worden centraal gevraagd.
- j. De prediking wordt in de wijkkerkenraden periodiek besproken.
- k. Als kanselbijbel wordt de bijbel in de Statenvertaling gebruikt. Ter verduidelijking van het tekstgedeelte kan ook uit de NBV (Nieuwe Bijbelvertaling) geciteerd worden. Over het gebruik van de HSV (Herziene Statenvertaling) wordt te zijner tijd een besluit genomen.

### **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Voor veel kerkgangers is de zondagse eredienst een totaal andere leefwereld dan hun dagelijkse.
- b. De uitdrukkingen en het woordgebruik, ontleend aan de Statenvertaling worden door jongeren, maar ook door ouderen steeds minder begrepen.
- c. De preekvoorbereiding is van groot belang. Vanwege de werkdruk van de predikanten als gevolg van de veelheid van taken kan deze voorbereiding onder druk komen te staan.
- d. Vervolgstof in de prediking is vanwege het gehanteerde roulatiesysteem moeilijk te realiseren.
- e. Voldoet het roulatiesysteem voor predikanten nog steeds aan het beoogde doel of verdient het overweging om het accent te leggen op de betrokkenheid op de wijk?
- f. Preekbesprekingen blijven slechts beperkt tot een kleine groep jongeren. Andere gemeenteleden tonen hiervoor weinig tot geen belangstelling.
- g. Het opnamevermogen van de gemiddelde kerkganger/hoorder is beperkt, zowel qua moeilijkheidsgraad als de lengte van de dienst. Ook stuiten we op geringe bijbelkennis en gebrek aan interesse
- h. Geconstateerd moet worden dat de kerkgang terugloopt.
- i. Hoe gaan we om met jeugddiensten?
- j. Hoe wordt de gemeente aangesproken, als "gemeente" of als "gemeente des Heeren" of aanspraak van gelijke strekking?
- k. Er bestaat een verminderd zicht op het wezen van de eredienst en van de Woordverkondiging.

#### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Blijvende bezinning op de vertolking van de Boodschap, niet alleen inhoudelijk, maar ook op de wijze waarop het Woord wordt gebracht. Daarom moet de boodschap niet tijdloos worden gebracht, maar de kerkganger in zijn situatie aanspreken. De Woordverkondiging dient rekening te houden met de leefwereld van de gemeente en met datgene wat de gemeente nodig heeft. De tijd waarin we leven moet profetisch worden doorgelicht.
- b. De wijkkerkenraad ziet erop toe dat zijn predikant voldoende tijd heeft voor de voorbereiding van de Woordverkondiging. Daarbij mag ook gelet worden op taken buiten de gemeente. Er moet naar gestreefd worden dat wekelijks maximaal één preek moet worden voorbereid.
- c. Predikanten dienen onderling overleg te plegen over de tekstkeuze, met name rondom de feestdagen, om doublures te voorkomen.
- d. Bezinning op gebruik van verschillende bijbelvertalingen.
- e. Te overwegen valt de leerdiensten niet uitsluitend in de middag- en avonddiensten te houden.
- f. De algemene kerkenraad neemt in overweging een “commissie jeugd- en eredienst” in te stellen, teneinde de wenselijkheid van het houden van jeugddiensten en de invulling ervan te onderzoeken

## **6. Bediening van de sacramenten**

### **1. Visie**

De kerk van de Reformatie kent twee sacramenten, namelijk de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal.

De Heilige Doop wordt in onze gemeente bediend aan kinderen op grond van Gods verbond, niet op grond van iemands geloof. Daarom wordt in onze dooppraktijk iets zichtbaar van de royaliteit van Gods verbondstrouw. Tegelijk dienen we de aanspraak van de ouders ("geliefden in de Heere Christus") als een appèl serieus te nemen: we dopen niet uit gewoonte of bijgeloof en we verwachten een oprecht antwoord op de doopvragen.

De Heilige Doop is het teken en zegel dat deze kinderen opgenomen zijn in Gods verbond, en dat Hij (ook) hun Heere en God wil zijn. Wanneer iemand die niet als kind gedoopt is op latere leeftijd tot geloof komt, vindt de Heilige Doop plaats nadat die persoon openbare geloofsbelijdenis heeft afgelegd.

Uitgangspunt van de viering van het Heilig Avondmaal is het bevel van onze Heere Jezus Christus "Doet dat tot Mijn gedachtenis".

Aan het Heilig Avondmaal kunnen alleen zij deelnemen die openbare geloofsbelijdenis hebben afgelegd. Daarbij hebben ook belijdende leden van andere kerken, zo zij de wens daartoe aan de kerkenraad te kennen geven, toegang tot de Tafel des Heeren.

### **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

- a. Het sacrament van de Heilige Doop wordt doorgaans in alle kerken op 8 zondagen per jaar bediend.
- b. Vooraf vindt doopaangifte plaats. Hiervoor geeft de kerkenraad gelegenheid tenminste acht dagen voordat de Heilige Doop wordt bediend.
- c. De doopaangifte geschiedt bij voorkeur door beide ouders.
- d. Bij de bediening van de doop van kinderen kunnen zowel belijdende leden als doopleden de doopvragen beantwoorden.
- e. Het sacrament van het Heilig Avondmaal vieren we vier keer per jaar. De viering wordt voortgezet in één van de avonddiensten ten behoeve van hen die 's morgens verhinderd zijn de viering bij te wonen.
- f. Rond de Avondmaalsviering kennen wij een drietal bijzondere diensten:
  - De voorbereidingsdienst
  - De viering
  - De nabetrachtings- of dankzeggingsdienst
- g. Het Heilig Avondmaal wordt bediend door een predikant, waarbij de diakenen aan de tafel des Heeren dienen en de ouderlingen medeverantwoordelijkheid dragen, tot uitdrukking komend in de tafelwacht.
- h. In de week voorafgaande aan de viering wordt wijksgewijs censura morum gehouden.
- i. In de week voorafgaande aan de viering wordt voor de centrale gemeente een bijeenkomst belegd ter versterking van de onderlinge band en om bepaalde facetten van het Heilig Avondmaal te belichten.
- j. In de sacramentsdiensten worden de daartoe strekkende formulieren ter onderwijzing gelezen.
- k. Er wordt gelegenheid gegeven tot huisbediening op avondmaalszondagen voor gemeenteleden die wegens ziekte de bediening in de kerken of in Eltheto niet kunnen bijwonen.

### **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Er bestaat in de gemeente een discrepantie in de beleving van doop en avondmaal.
- b. Kennis en beleving van de inhoud van de formulieren voor de bediening van doop en avondmaal zijn ontoereikend voor een deel van de gemeente.
- c. Vanwege het hanteren van een ruime dooppraktijk is een goede begeleiding noodzakelijk. Dooponderricht en doopbezoek dienen rondom de doopbediening plaats te vinden. Het accent ligt daarbij op het onderwijs. We betrachten terughoudendheid ten aanzien van tuchtuitoefening.
- d. Het censura morum in z'n huidige vorm functioneert niet.

### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Zorg na de doopbediening verdient meer aandacht. Het verdient aanbeveling wijksgewijs jonge ouderkringen op te zetten.
- b. Zoeken naar vervolcontact met doopouders die slechts dooplid zijn, teneinde op te wekken tot het afleggen van geloofsbelijdenis.

- c. Er dient gezocht te worden naar een nieuwe vorm van *censura morum*.

## 7. Pastoraat

### 1. Visie

Het pastoraat vloeit voort uit Gods genadige toewending tot de enkeling. In het pastoraat gaat het om het geven van herderlijke zorg in navolging van de Goede Herder. "Pastoraat is het onder de hoede van de Goede Herder, in gehoorzaamheid aan Zijn Woord, in de kracht van de Heilige Geest, binnen en vanuit de gemeente van Jezus Christus omzien naar mensen op hun levens- en geloofsweg binnen de context van de samenleving." (H.C. v.d. Meulen). Bij alle facetten van het gemeentelven is er een raakvlak met het pastoraat: in de prediking, in de catechese, in het diaconaat, in het jeugd- en jongerenwerk, in het kringwerk en in het apostolaat.

Kernwoorden in het pastoraat zijn: gezonden zijn, ontferming en barmhartigheid, persoonlijke omgang, herderlijke zorg, omzien naar elkaar. Van groot belang in het pastoraat zijn een vertrouwensrelatie en een goede communicatie. Het reguliere pastoraat krijgt gestalte in het huisbezoek. In deze ontmoeting zoeken we het leven te stellen in het licht van Gods Woord, toegespitst op het leven in verbondenheid met Christus, waarin de rechtvaardiging en de heiliging centraal staan.

Er is in de gemeente naast het reguliere pastoraat specifieke aandacht voor: bejaarden, gehandicapten, zieken, stervenden en rouwenden, mensen in concrete noden zoals arbeidsongeschikten, slachtoffers van geweld of incest, mensen in huwelijksproblemen, homofielen, verslaafden, vervolgd, eenzamen, weduwen, weduwnaars, gevangenen. Het pastoraat rondom Doop en Avondmaal is van wezenlijk belang, evenals het huwelijkspastoraat. De gemeente dient een pastorale gemeente te zijn, waarin men omziet naar elkaar.

### 2. Inventarisatie van de huidige situatie

- a. Crisispastoraat wordt grotendeels uitgevoerd door de wijkpredikant. In vacaturetijd gebeurt dit door de consulent in nauwe samenwerking met de sectieouderling. Bij crisispastoraat denken we aan problemen die op korte termijn aandacht vragen. Predikanten verzorgen in de regel ook het pastoraat aan ernstig en langdurig zieken, patiënten in ziekenhuizen en bejaarden.
- b. Sectie-ouderlingen leggen in de winterperiode huisbezoeken af bij de gezinnen in hun sectie. Het streven is één keer per twee jaar rond te komen. Ook bestaat de mogelijkheid tot groot huisbezoek.
- c. Doopouders ontvangen na de doopaangifte doopbezoek van de sectie-ouderling en / of de predikant.
- d. Enige malen per jaar wordt er een bejaardenmiddag georganiseerd, onder verantwoordelijkheid van de diaconie.
- e. Er bestaat jongerenbezoekwerk: jongeren onderhouden contacten met jongeren, die langdurig ziek zijn, met gehandicapten en met (oudere) eenzame gemeenteleden.
- f. Onze gemeente kent een ouderling met bijzondere opdracht voor werk onder gehandicapten.
- g. In het huisbezoek wordt in sommige wijken gebruik gemaakt van gaven van bezoekbroeders en in enkele wijken ook van de Hervormde Vrouwendienst (HVD) dan wel bezoekdames.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten.

- a. De predikanten zijn vaak genoodzaakt zich te beperken tot crisispastoraat.
- b. De ouderlingen hebben in veel gevallen een grote sectie, waardoor het reguliere huisbezoek in de knel komt.
- c. Ouderlingen met een bepaalde taak t.b.v. jeugdwerk en evangelisatiewerk hebben door allerlei organisatorische werkzaamheden te weinig tijd voor pastorale contacten.
- d. Ambtsdragers ontvangen dikwijls te weinig vorming en toerusting.
- e. De betrokkenheid van sommige gemeenteleden op de gemeente als geheel en op elkaar, vanwege de toenemende individualisering, laat te wensen over.
- f. Het bejaardenbezoek komt in de knel door de toenemende vergrijzing.
- g. Er is weinig aandacht voor de jongeren, die de catechese niet of slecht bezoeken.
- h. Er is weinig aandacht voor doopleden die niet tot geloofsbelijdenis komen.
- i. In het pastoraat dienen zich tal van ethische vragen aan, zoals: ongehuwd samenwonen, echtscheiding, crematie, abortus provocatus, euthanasie, zelfdoding, homoseksualiteit, incest en zaken als rijkdom en armoede en jongerencultuur (deze opsomming is niet limitatief).
- j. Hoe om te gaan met een verzoek om ziekenzalving.

#### **4. Beleidsvoornemens.**

- a. De predikanten niet onnodig belasten met (bestuurlijke) taken die ook door anderen verricht kunnen worden.
- b. Meer aandacht voor vorming en toerusting van ambtsdragers (zie hfdst. 11).
- c. Zorg ervoor dragen dat secties van ouderlingen niet te groot worden.
- d. Aandacht voor de intensiteit van het bejaardenpastoraat.
- e. Wegen vinden om de gemeente bewust te maken van haar pastorale roeping.
- f. De wijken in overweging geven te komen tot pastorale teams bestaande uit een ouderling, een diaken, een lid van de evangelisatiecommissie en een bezoekdame.
- g. Bezinning door de kerkenraden op ethische vragen - met name op ongehuwd samenwonen en huwelijksbevestiging, echtscheiding en huwelijksbevestiging en op crematie - is noodzakelijk.
- h. Er naar streven om eens in de twee jaar huisbezoek af te leggen.
- i. Bezinning op vragen als hoe betrekken we de enkeling erbij en hoe voorkomen we dat geruisloos wordt afgehaakt.

## **8. Apostolaat**

### **1. Visie**

De gemeente is er niet alleen voor zichzelf. Zij heeft vanuit het zendingsbevel (Mat. 5: 13-16; 28: 18-20; Johannes 20: 2) de roeping het evangelie uit te dragen in Woord en daad. Om haar roeping te verstaan moet de gemeente toegerust worden. Dit gebeurt in de eerste plaats door prediking en pastoraat.

De bezinning op de missionaire taak dient voortdurend aandacht te hebben in de kerkenraden. Het is immers de primaire taak de grote werken van God te verkondigen, op een zodanige wijze dat de prediking appellerend is. Dat het evangelie geloofd wordt is het werk van de Heilige Geest; Hij maakt gebruik van de verkondiging door mensen. De prediking is profetisch, d.w.z. het licht van de Schrift valt over de tijd. Het Woord wordt verkondigd in deze tijd, in deze cultuur, aan deze mensen. Het apostolaat is gericht zowel op randkerkelijken als op de mensen daarbuiten. Onderwijs in de Schriften en opbouw van de gemeente in het geloof zijn essentieel.

Zo is de gemeente in haar bestaan en in haar leden een wervende gemeente (een stad op een berg) en een gezonden gemeente, betrokken bij de voortgang van het Evangelie dichtbij en ver weg. Dit komt tot uiting in getuigenis en dienstbetoon; een beweging van binnen naar buiten. Dit vormt de grondslag van evangelisatie en zending.

### **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

#### **2.1. Evangelisatiewerk**

\* Tot de opdracht van de evangelisatiecommissie van elke wijk behoort het nadenken over en het stimuleren van de verkondiging van het Evangelie aan hen die van de kerk (ver)vreemd zijn of dreigen te raken.

Er is in iedere wijk een evangelisatieouderling. Met zijn medewerkers komt hij bijeen in de evangelisatiecommissie.

Tot de taken behoren:

- bezoek en kringwerk
- werken met een evangelisatieblad
- bezinning op taak en training van medewerkers
- contact en overleg met de wijkkerkenraad
- vormen van lectuurwerk
- beleggen van een evangelisatiebijeenkomst
- contacten leggen met adressen die doorgegeven zijn door de sectie-ouderling
- begeleiden van nieuwkomers en belangstellenden
- bewaken en bevorderen (toerusting) van het missionaire gehalte van de gemeente

\* Evangelisatiewerk is een vast agendapunt op elke wijkkerkenraadsvergadering.

Leden van de evangelisatiecommissie worden benoemd door de wijkkerkenraad. De commissie kan leden voordragen.

\* Er is een Centrale Evangelisatiecommissie (C.E.C.), bestaande uit alle evangelisatieouderlingen met daarbij een secretaris, een penningmeester en één of meer gemeentelieden. Deze commissie is een orgaan van bijstand van de algemene kerkenraad.

Het werk van de C.E.C. omvat o.a.:

- taakbezinning
- het beleggen van evangelisatiebijeenkomsten
- medewerking aan het beleggen van vrouwen-koffie-ochtenden
- het beleggen van evangelisatie zangavonden, eventueel in overleg met de Koor- en concertcommissie.
- stimuleren van bijzondere diensten
- contacten leggen en overleg met andere commissies die evangelisatiewerk doen.
- beheer van de bibliotheek voor evangelisatiemedewerkers en ambtsdragers
- coördinatie van het Dabar-werk
- medewerking aan de programma's op de lokale radio 350
- organisatie van de (Jeugd) Alpha- en (Jeugd) Emmaüs-cursussen
- deelname aan de kerkpleinmarkt.
- ondersteuning van activiteiten van de Vakantie Bijbel Week.

\* Taken van de evangelisatie-ouderling:

- leidinggeven aan het evangelisatiewerk in eigen wijk, door:
- het leiden van de commissievergaderingen
- het contact met de wijkkerkenraad en sectie-ouderlingen
- het meedenken in de Centrale Evangelisatiecommissie
- jaarlijks verslag uitbrengen aan de wijkkerkenraad, Centrale Evangelisatiecommissie en algemene kerkenraad.

## **2.2. Zending**

De zendingscommissie is een orgaan van bijstand van de algemene kerkenraad. Ze heeft als opdracht de gemeente op allerlei wijze te betrekken bij het werk van de zending. Dit uit zich ondermeer in de volgende taken:

- werkzaamheden m.b.t. de zendingscollecten en andere financiële middelen
- verkoop van de zendingskalender/dagboek "Een handvol koren"
- deelname aan de kerkpleinmarkt
- ledenwerving voor de G.Z.B. en I.Z.B.
- het onderhouden van contacten met de classicale ZWO-commissie, regionale zendingscommissie van de G.Z.B. en met vanuit onze gemeente uitgezonden zendingsarbeiders.

## **3. Aandachts- en / of knelpunten**

- a. Met name op het terrein van het evangelisatiewerk liggen nogal wat problemen. Aanpak, vorm, inhoud roepen voortdurend vragen op, ondertussen moeten we ook antwoorden geven. Echter één van de moeilijkste stukjes gemeentewerk wordt gedaan door hen, die wel sterk gemotiveerd zijn, maar vaak onvoldoende zijn toegerust.
- b. De hele gemeente behoort bij het evangelisatiewerk betrokken te zijn. Hoe kan het missionair elan van de gemeente verbeterd worden?
- c. De secularisatie gaat niet aan onze samenleving voorbij, ook niet in onze stad. De cultuur is snel aan het veranderen. Zijn zij, die vervreemden van God en zijn gemeente nog te bereiken met en door het Woord van God? Zo ja: Hoe?
- d. Het is niet gemakkelijk medewerker/sters te vinden die dit moeilijke werk aandurven en aankunnen. Bovendien is men niet overal welkom.
- e. Het moment te bepalen waarop de sectieouderling in overleg treedt met de evangelisatieouderling t.a.v. de pastorale zorg over een bepaald gezin. De beschikbare informatie over de betreffende adressen is vaak gering aangezien ook de sectieouderling vaak niet binnenkwam.
- f. Er is te weinig oog voor evangelisatiewerk buiten onze eigen kerkelijke gemeente.
- g. Het effect van deurevangelisatie lijkt laag. Zijn er andere wegen om de mensen te bereiken?
- h. De inhoud en vorm van evangelisatiediensten verdient aandacht.
- i. Hoe kan de betrokkenheid van de gemeenteleden m.b.t. zending vergroot worden?
- j. Hoe kan inhoud worden gegeven aan specifieke projecten via GZB / IZB (geldwerving en wederkerigheid)?

## **4. Beleidsvoornemens**

- a. Voortdurende en grondige bezinning o.l.v. van één van de predikanten of evangelisatie ouderlingen.
- b. Het apostolaat nadrukkelijk aan de orde laten komen in prediking, gebed, catechese en jeugdwerk.
- c. De inhoud en de vorm van evangelisatiediensten bespreken.
- d. Vorming van één orgaan voor zending en evangelisatie bespreken, inclusief actualisering van de taakomschrijvingen. Streven naar een ambtelijke inbedding van de activiteiten van de zendingscommissie.
- e. Meer mensen inzetten voor het zendings- en evangelisatiewerk.
- f. Het bewustzijn bevorderen dat elk lid van de gemeente een missionaire roeping heeft.

## 9. Diaconaat

### 1. Visie

De opdracht tot diaconaat en dienstbetoon ontleen we aan de Bijbel. We denken daarbij zowel aan het Oude Testament (bijv. Deuteronomium 15; Psalm 146 en Hosea 6: 8) als aan het Nieuwe Testament (o.a. Lukas 9: 13; Handelingen 6: 1vv; Efeze 4: 12). Het gaat om de zorg voor de naaste, in en buiten de christelijke gemeente, dichtbij en ver weg, waarbij Jezus ons in Lukas 10: 25-37 als uitgangspunt geeft: Wees een naaste. Ook wordt duidelijk dat het diaconaat een zaak is van de hele gemeente en dat de ambtsdragers de taak hebben om de gemeenteleden hierbij te informeren, te stimuleren en in te schakelen.

In de lijn van het bevestigingsformulier voor ambtsdragers, waarin de gemeente wordt vermaand Christus allereerst om het voedsel voor de ziel en niet om het brood te volgen, geldt als basis voor de visie op het diaconaat, dat het materiële is ingebed in het geestelijke en zo is het diaconaat een wezenlijk onderdeel van de gemeente. De kerntaak van de diaconie, als onderdeel van de gemeente, is het getrouw en zorgvuldig inzamelen en bewaren van giften en goederen en deze uit te delen waar ze nodig zijn. Rondom die kerntaak ligt een heel aantal andere taken.

Vanuit deze visie wordt er blijvend naar gestreefd om het diaconaat in het midden van de gemeente te brengen, zodat de gemeenteleden hun persoonlijke roeping in toenemende mate onderkennen en daaraan gevolg geven.

Er wordt een concreet diaconaat ingevuld door het eenduidig benoemen, verdelen en ontwikkelen van de taken binnen de diaconie. Daardoor wordt het diaconale werk in de gemeente duidelijk herkenbaar, en kan het doeltreffend en slagvaardig functioneren.

### 2. Inventarisatie van het huidige beleid

- a. Het ontwikkelen en bijhouden van kennis van overheidsregelingen voor financiële, sociale en maatschappelijke dienstverlening in relatie tot hulpvragen (optimale beheersing van financiële middelen).
- b. Het bezinnen op en doordenken van maatschappelijke vraagstukken, bijv. vluchtelingenwerk, jongerenzorg.
- c. Het ontwikkelen en bijhouden van kennis van, en (waar nodig) het participeren in maatschappelijke organisaties in relatie tot het dragen van maatschappelijke verantwoordelijkheden. Bijv. vrijwilligerswerk, mantelzorg, gehandicaptenzorg, verslaafdenzorg, hospice-instellingen, vluchtelingenwerk.
- d. Het ontwikkelen van een concrete en doeltreffende samenwerking op wijkniveau met andere ambten en taken, b.v. jongeren- en ouderenbezoekwerk, Hervormde Vrouwen Dienst.
- e. Het organiseren van ouderenmiddagen in samenwerking met de "bezoekdames".
- f. Het concreet maken en 'dichtbij brengen' van het werelddiaconaat (bijv. adoptie van de gemeente Masaya (Nicaragua) met persoonlijke contacten, adoptie van kinderen via 'Woord en Daad').
- g. Het bevorderen van het diaconale bewustzijn van de gemeente door informatieverstrekking via Ons Kerkblad, de website, diaconale avonden.
- h. Het beheren van de "kerkradio" (voorheen kerktelefoon).
- i. Het participeren, samen met andere plaatselijke kerkelijke gemeenten, in het diaconaal netwerk van de gemeente Rijssen-Holten.
- j. Een plaats innemen in de besturen van diverse diaconale/maatschappelijke organisaties, zoals: Bestuursadviescommissie Reggelandzorg, Vrijwillige Thuiszorg Rijssen en het Woon-Zorg complex voor begeleid wonen "De Bekke".
- k. Op wijkniveau zijn de diakenen met name betrokken bij het collecteren in de erediensten, het verzorgen van de tafel bij het Heilig Avondmaal, het brengen van diaconaal huisbezoek en het verlenen van (financiële) ondersteuning.
- l. De financiële middelen en goederen die aan de diaconie ter beschikking worden gesteld, worden door het college van diakenen beheerd. Het college van diakenen wordt gevormd door de diakenen van de zes wijkgemeenten tezamen.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten

- a. De hoeveelheid en complexiteit van de sociale en maatschappelijke problemen.
- b. Het steeds weer doorvoeren van wijzigingen en aanpassingen van sociale wetgevingen.
- c. Er is nog niet op elke zondag een diaconale collecte.
- d. Belangrijk aandachtspunt bij het verder uitwerken van initiatieven is dat bij het benoemen van diakenen naast een houding tot toegewijde navolging van Christus, ook aandacht moet worden besteed aan de diversiteit van talenten die voor de taakstelling benodigd is.

- e. Het brengen van diaconaal huisbezoek heeft per wijk een verschillende invulling.

#### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Het regelmatig organiseren van cursussen en voorlichtingen over actuele diaconale en maatschappelijke vraagstukken.
- b. Het uitbreiden en optimaliseren van het interkerkelijke diaconale netwerk.
- c. Er naar streven om in iedere zondagse eredienst een collecte te houden ten behoeve van onze naaste zowel binnen als buiten de gemeente.
- d. Het op wijkniveau stimuleren van de samenhang in het bezoekwerk middels een pastoraal team.
- e. Het stimuleren van het diaconaal bewustzijn, ook onder de jongeren, onder andere ook via de prediking en via gerichte voorlichting en projecten.

## 10. Catechese

### 1. Visie

In de gemeente van het Nieuwe Testament wordt voortdurend geleerd, naar het voorbeeld van de gemeente van Israël, waarbij de leerstof leer en leven omvat.

Bij catechese denken we m.n. aan het catechetisch onderwijs zoals dat gegeven wordt aan de jongeren van de gemeente van 12 jaar en ouder. Dit gebeurt, denkend vanuit het verbond (Ps. 78; Ps. 100: 5), in het kader van de trits doop-belijdenis-avondmaal. De Heilige Doop is daarbij het gemeenschappelijk vertrekpunt voor de geloofsoverdracht door de ouders en mede door de school en de kerk. Bij jongeren/ouderen die van buiten toetreden en niet gedoopt zijn, loopt het catechetisch leerproces uit op geloofsbelijdenis en doop.

Het catechetisch onderwijs van de christelijke gemeente richt zich op het leren kennen van de HEERE en het volgen van Jezus (discipelschap), geleid door en vervuld met de Heilige Geest, in een weg van geloof en bekering (Mat. 28: 19; Filip. 3: 17vv).

Daartoe is van belang dat de jongeren thuis raken in de Bijbel, en binnen de geloofsleer vertrouwd raken met de kernpunten van het gereformeerd belijden, zoals die m.n. vertolkt worden in de Heidelbergse Catechismus. Daarbij weten we ons van God afhankelijk (zie m.n. wat het doopformulier zegt over het gedoopt zijn in de Naam van de Heilige Geest): Heere, leer ons geloven. Geloven met hoofd, hart en hand. Daarom gaat het in het catechetisch contact ook om de toerusting, waardoor jongeren leren om hun plek in te nemen in de gemeente en om getuigend en dienend in de wereld te staan.

Verweven met het belang van kennisverwerving dient de catechese een bevindelijke en pastorale inslag te hebben om zodoende ook betrokken te zijn op het leven van alledag en de beleving van de belijdenis.

### 2. Inventarisatie van het huidige beleid

- a. Welke vormen van catechese zijn er?
  1. Catechese aan jongeren van 12 t/m 25 jaar
  2. Belijdeniscatechese
  3. Catechese en bijbelkring voor anders begaafden
  4. Oriëntatiebijbelkring
  5. Huwelijks catechese.
- b. De catechese wordt verzorgd door predikanten (minimaal 3 groepen; in elk geval de belijdeniscatechese), (jeugd)ambtsdragers en gemeenteleden. Per seizoen minimaal 20 ontmoetingen van drie kwartier. Het streven is om groepen maximaal te laten bestaan uit 15 personen. Er wordt voornamelijk gewerkt aan de hand van de methode "Reflector".
- c. Ter stimulering van de betrokkenheid bij zending, evangelisatie en diaconaat wordt jaarlijks een project gekozen, waarvoor geld ingezameld wordt en waarover informatie gegeven wordt.
- d. Er vindt gerichte voorlichting plaats inzake alcohol en drugs door de Stichting Nieuw Begin.
- e. De catechese wordt in elke wijk aangestuurd en begeleid door een catechesecommissie, bestaande uit de wijkpredikant, de catecheten (vormen met predikant het catecheseteam), een ouderling, een jeugdouderling, een diaken, een secretaris en een ouder. Via deze commissie komt de catechese regelmatig terug op de agenda van de wijkkerkenraadsvergaderingen.
- f. De Centrale Catechese Commissie is orgaan van bijstand van de algemene kerkenraad en bestaat uit leden van de wijkcatechesecommissies. De CCC draagt zorg voor het leerplan (vastgesteld door de algemene kerkenraad) en voor de dataplanning, voor de blijvende bezinning op de catechese en de toerusting van de catecheten.
- g. T.b.v. de catechese groepen en bijbelkringen voor anders begaafde gemeenteleden is een apart, gemeentebreed catecheseteam samengesteld, gecoördineerd door een ambtsdrager die is gekozen ten dienste van deze doelgroep.
- h. De Oriëntatiebijbelkring is vooral bedoeld om meer kennis van de Bijbel op te doen.
- i. Van alle jongelui die gaan trouwen wordt verwacht dat zij deelnemen aan de huwelijks catechese, bij toerbeurt verzorgd door één der predikanten. Jaarlijks is hiertoe driemaal een cyclus van 3 avonden.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten

- a. Verhoudingsgewijs neemt een groot aantal jongeren aan de catechese deel, ook uit randkerkelijke gezinnen. Hoe lang nog? Hoe houden we de jongeren vast en betrekken we hen op het hart van de gemeente?
- b. Heel regelmatig blijken groepen toch groter te zijn dan het genoemde aantal van 15. Oorzaken hiervoor zijn:
  - toestroom na de inschrijfavond en de groepsindeling
  - tekort aan zaalruimte
  - tekort aan catecheten.
- c. Binnen de groepen varieert de motivatie van prima tot miniem. Ook onder de belijdeniscatechisanten is de motivatie niet altijd even sterk.
- d. Het kennispeil is in het algemeen laag tot zeer laag.

- e. Regelmatig zijn er groepen (m.n. in de onderbouw-leeftijd) die niet zo makkelijk te hanteren zijn.
- f. Beginnen we niet te laat met de catechese? Hoe komen we de vrijblijvendheid voorbij en bevorderen we de samenbinding?
- g. Hoe gelovig gaan we met de catechese om? Zijn en blijven we ons voldoende bewust van de roeping van identificatiefiguren?
- h. Binnen onze afhankelijkheid van de Heere geldt: “Kwaliteit van de leerstof x de kwaliteit van de relatie tussen catechisant en catecheet = effect van de catechese” (P. van de Kraan).
- i. Er is weinig of geen contact met zondagsschool en jeugdwerk.

#### 4. Beleidsvoornemens

- a. Wegen zoeken om te voorzien in meer bekwame catecheten (denk ook aan Cursus Theologische Vorming van Gemeenteleden) en geschikte zaalruimte.
- b. Dit laatste dient onder de aandacht gebracht te worden van het kerkbeheer.
- c. Catecheten (middelen voor) toerusting aanreiken en coaching aanbieden. Daarbij denken we aan kennis van Schrift en belijdenis, ontwikkeling en cultuur van jongeren, visie op leren, kennis van werkvormen en (groeps)gedrag, houding en gezag van de catecheet.
- d. Leerstof aanbieden in ervaringscategorieën (W. Verboom) om zo te werken aan integratie van kennis en bevinding.
- e. Gegeven wat de kerkorde zegt over het ambtelijk gesprek met hen die belijdenis van het geloof willen gaan doen, nl. "een gesprek over hun motivatie en over de inhoud van hun geloof" (ord. 9-3-2) is het van belang dat de aandacht voor het affectieve niet ten koste gaat van het cognitieve. Belijdeniscatechisanten dienen vanuit de catechesejaren te beschikken over basiskennis inzake de Bijbel en de geloofsleer, die in de loop van het seizoen belijdeniscatechese getoetst wordt.
- f. Een plan maken, in samenwerking met de zondagsschool, voor de opzet van kindercatechese, waarin doel, inhoud en vorm omschreven worden en waarin aandacht is voor communicatie hiervan naar de wijkkerkenraden en de ouders en voor implementatie in het geheel van de catechese.
- g. Contact met ouders en betrokkenheid van ouders bevorderen (link met geloofsopvoeding en doopnazorg).
- h. Afstemming realiseren met het jeugdwerk, maar ook met bv. het Youth Alpha-werk.
- i. Komen tot verdere doordenking inzake doel, inhoud en vorm van de catechese, in de lijn van het artikel van ds. W. Markus “Denken over catechese” (De Waarheidsvriend, 93<sup>e</sup> jrg. nr. 10, 10-03-2005), met het oog op onze context.
- j. Zinvol gebruik van audio-visuele middelen bevorderen.
- k. Zorgen voor vervolg op de belijdeniscatechese en betrokkenheid daarbij van jonge belijdende leden (o.a. taken binnen de gemeente).

## 11. Vorming en toerusting

### 1. Visie

Vorming en toerusting van de gemeente zijn noodzakelijk. Het gaat hierbij om het belang van de bijbelse woorden “kennen” (staat i.v.m. hoofd, hart en hand) en “leren”. O.a. de klacht in Hosea 4 : 6 over het gebrek aan kennis en de opdracht van Jezus om “lerende hen te onderhouden alles wat Ik u geboden heb” (Mattheus 28 : 19) sporen aan tot activiteiten voor vorming en toerusting. Hierbij denken we ook aan Efeze 4, waar we o.a. worden opgeroepen om steeds meer naar het beeld van Christus vernieuwd te worden en om te groeien in het geloof. Ook is dit hoofdstuk instructief waar het gaat om de taak van de ambtsdragers en de toerusting van de gemeente. Het doel van vorming en toerusting is meer lof voor God, het krijgen en versterken van de persoonlijke band aan de Heere en van de onderlinge band in de gemeente, alsook een versterking van getuigenis en dienstbetoon in de wereld. Door vorming en toerusting komt er meer kennis van de Schrift, maar ook van de gereformeerde belijdenis, van kerkgeschiedenis en ethiek. Ook wordt de bereidheid, de kennis en de bekwaamheid om mee te werken aan de opbouw van de gemeente bevorderd. Er wordt ingegaan op thema's rond de vraag hoe we in deze tijd en in deze samenleving christen zijn. Dit vraagt om voortdurende toerusting vanuit de Schrift.

De zondagse eredienst en zeker ook de leerdienst is hiertoe een belangrijk middel, maar vooral denken we in dit verband aan de meer kleinschalige ontmoetingen doordeweeks via het pastoraat, de catechese, het jeugdwerk en het kring- en verenigingswerk. Ook de weekdienst kan hieraan bijdragen.

Extra aandacht vraagt de toerusting van hen die een ambt bekleeden of een taak hebben in de gemeente.

Het formulier tot bevestiging van ambtsdragers is hier duidelijk over. Denk hierbij voor opzet en inhoud met name aan Exodus 18, aan 1 Timotheus (vooral hfdst. 3) en aan Handelingen 18 : 25v.

Ook werkt de vorming en toerusting rond de sacramenten en rond huwelijk en (geloofs)opvoeding verhelderend, opbouwend en samenbindend.

### 2. Inventarisatie van het huidige beleid

- a. Toerusting vindt plaats in de prediking, de leerdiensten en de themadiensten.
- b. Bezinning vindt plaats in kerkenraden, diaconievergaderingen, jeugdraad en evangelisatiecommissies.
- c. Er is jaarlijks in elke wijk een tweetal wijkavonden.
- d. Er bestaan bijbelkringen, lidmatenkringen, mannen- en vrouwenverenigingen.
- e. Nieuwe ambtsdragers krijgen enkele toerustingsavonden.
- f. Er wordt doopcatechese gegeven, ook met aandacht voor de geloofsopvoeding.
- g. Er wordt vooraf aan de avondmaalsbediening een bezinningsuur gehouden.
- h. Aanstaande echtparen ontvangen huwelijks catechese.
- i. Jaarlijks worden er enkele koffie-ochtenden en een echtparen-avond gehouden.
- j. Er wordt in Rijssen een cursus Theologische Vorming van Gemeenteleden georganiseerd.
- k. Vanuit landelijke organisaties als de HGJB, de Hervormde Vrouwenbond en de Hervormde Mannenbond wordt veel materiaal aangereikt. Bijbelstudiemateriaal is ook via de IZB verkrijgbaar.
- l. Maandelijks zijn er gebedssamenkomsten vanuit de centrale gemeente.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten.

- a. Op kerkenraadsvergaderingen is er veelal te weinig tijd voor bezinning.
- b. Het te kleine aantal toerustingsbijeenkomsten voor ambtsdragers, maar ook de toerustingsavonden voor leidinggevenden in het jeugdwerk worden vaak slecht bezocht.
- c. Ambtsdragers en anderen die actief zijn in de gemeente hebben last van kerkelijke vergaderdruk, voor meerderen in combinatie met de druk van hun dagelijks werk.
- d. Veel gemeenteleden en ook sommige ambtsdragers lezen geen kerkelijk blad.
- e. Beginnende ambtsdragers krijgen te weinig toerusting en begeleiding.
- f. Bij veel gemeenteleden ontbreekt de interesse voor het kringwerk e.d. Hoe betrekken we meer gemeenteleden bij de verschillende activiteiten voor vorming en toerusting, juist ook hen voor wie het zo nodig en nuttig is?
- g. Hoe breng je een goede structuur in het kringwerk: op leeftijd gericht, sectiegericht, themagericht onderwerp overal hetzelfde of per kring verschillend?
- h. Lezen en leren zijn in onze cultuur niet zo populair.
- i. Gaat de bijbel nog open?
- j. Waarom zijn meerdere gemeenteleden zo enthousiast over de Alphacursus? Wat leren we daarvan?

#### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Meer tijd inruimen voor bezinning op kerkelijke vergaderingen. Daarbij ook zorgvuldig aandacht geven aan de ontmoeting als consistorie.
- b. De toerusting van ambtsdragers en andere leidinggevendenden wordt vanuit de algemene kerkenraad in overleg met de wijkkerkenraden en de organen van bijstand gestimuleerd en gecoördineerd.
- c. Op wijkavonden, naast onderwerpen voor persoonlijk geloofsleven, ook aandacht besteden aan ontwikkelingen in kerk, staat en maatschappij, die van invloed zijn op de meningsvorming in de gemeente.
- d. De gemeenteleden worden gestimuleerd in het lezen van kerkelijke bladen.
- e. In het kerkblad komt een rubriek die gericht is op informeren van de gemeente op belangrijke ontwikkelingen en publicaties.
- f. In de veelheid aan activiteiten samenhang nastreven en afstemming zoeken (bijv. ook met de eredienst).
- g. (Blijven) zorgen voor een goede werving en continuïteit, coördinatie en coaching voor het kring- en verenigingswerk. Daarbij ook denken aan de toerusting van de leidinggevendenden, zowel qua opzet als inhoud van een bijeenkomst.
- h. Laat er goed gebruik gemaakt worden van gemeenteleden met gaven op het terrein van vorming en toerusting.
- i. Deelname aan de Cursus Theologische Vorming van Gemeenteleden stimuleren, met name via mond tot mondreclame.

## 12. Jeugdwerk

### 1. Visie

Hart hebben voor kinderen, tieners en jongeren is een kenmerk van de christelijke gemeente. Zowel vanuit het Oude als vanuit het Nieuwe Testament wordt aangedrongen op de overdracht van Gods woorden en daden, gedragen door een hartelijke omgang met Hem. Centrale begrippen daarbij zijn het verbond en het discipelschap. De doop leert ons daarbij oog te hebben voor de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Met dat we hier de doop noemen geven we ook aan hoe belangrijk we de betrokkenheid van de jeugd op en bij de eredienst vinden.

Tegen de achtergrond van de derde vraag in het Doopformulier is het van groot belang om nadrukkelijk aandacht te schenken aan de geloofsopvoeding in de gezinnen. In het verlengde daarvan staat de betekenis van de catechese en van het christelijk onderwijs. In het jeugdwerk komt het bovengenoemde tot uitdrukking in een sfeer van ontmoeting en ontspanning.

Het jeugdwerk van onze gemeente zal worden verricht vanuit het begrip 'drievoudige verbondenheid'. Verbondenheid met God, met elkaar in de gemeente en met anderen in de samenleving. Het is belangrijk dat dit uitgangspunt de motivatie is van allen die bij het jeugdwerk zijn betrokken.

We stimuleren daarbij het "lees je Bijbel, bid elke dag" en het zingen tot Gods eer.

We laten zien dat de kernpunten van het gereformeerd belijden, opwellend uit de Heilige Schrift, ook in de 21<sup>e</sup> eeuw geen ballast maar bagage zijn. Het is een uitdaging om in onze (jongeren)cultuur duidelijk te maken dat jong zijn en met de Heere leven helemaal niet vreemd is, maar juist de echte vreugde geeft.

In het kader van integraal beleid bevorderen we het benutten van de raakvlakken tussen geloofsopvoeding, catechese, jeugdwerk, Youth-Alpha en onderwijs.

Uiteindelijk staat alle werk voor, met en onder de jeugd onder het bevel en de belofte van Jezus: "Laat de kinderen tot Mij komen, en verhinder ze niet; want van zulken is het Koninkrijk van God." (Markus 10: 14).

### 2. Inventarisatie van het huidige beleid

- a. Het jeugdwerk in onze gemeente gebeurt onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad (=AK) die daartoe de Hervormde Jeugdraad als orgaan van bijstand heeft ingesteld. Het jeugdwerk is dus centraal georganiseerd. De Jeugdraad is verantwoordelijk voor de bezinning en beleidsvorming op het terrein van het jeugdwerk, de organisatie en uitvoering van het jeugdwerk (incl. opening winterwerk) alsmede voor de werving, toerusting en coaching van de leidinggevenden.
- b. Er is een (parttime) jeugdwerkleider aangesteld voor een periode van drie jaar (ingående zomer 2005), die werkzaam is ten dienste van het onder 2a genoemde. Rondom hem staat een Begeleidingscommissie die bedoeld is als orgaan van bijstand van de AK en aan de AK jaarlijks rapporteert. Er zijn taakomschrijvingen zowel voor de jeugdwerkleider als voor de Begeleidingscommissie.
- c. Vanuit de AK is een predikant afgevaardigd naar de Jeugdraad, zo mogelijk fungerend als voorzitter van de Jeugdraad; vanuit de wijkkerkenraden hebben de jeugdouderlingen zitting in de Jeugdraad. Verder bestaat hij uit (bij voorkeur) de voorzitters van de diverse jeugdwerkonderdelen (jeugdclubs (voor 7 t/m 9-jarigen, voor 10 t/m 12-jarigen en voor 12 tot 15-jarigen), kinderbijbelclub, vakantiebijbelweek, zaterdagavondwerk (tienerhonk), The Basement, jeugdvereniging (jongeren vanaf 15 jr.), jeugdkrant, jongerenbezoekwerk), de afgevaardigden van de zondagsschool en uit het College van kerkrentmeesters en een tweetal gemeenteleden die resp. fungeren als secretaris en als penningmeester. De jeugdwerkleider is adviserend lid van de Jeugdraad. De vijf vergaderingen per jaar worden voorbereid in een overleg van de voorzitter, de secretaris en de jeugdwerkleider.  
Naast de hierboven genoemde activiteiten vallen ook de oppasdienst, het zaterdagavondwerk in De Hoeksteen voor verstandelijk gehandicapte jongeren vanaf 16 jaar en de kampweken onder verantwoordelijkheid van de Jeugdraad.
- d. De Jeugdraad is financieel afhankelijk van het College van kerkrentmeesters. Daarnaast wordt vanuit de burgerlijke gemeente Rijssen-Holtens subsidie ontvangen voor jeugdwerkactiviteiten.
- e. Zowel in de uitvoering van het werk als voor de toerusting van leidinggevenden wordt gebruik gemaakt van de diensten van de HGJB (landelijk en regionaal).
- f. De jeugdouderlingen (ook voor hen is er een taakomschrijving) hebben hun eigen overleg, zo mogelijk tijdens het 2<sup>e</sup> gedeelte van de vergaderingen van de Jeugdraad. Onderling verdelen zij voor welk jeugdwerkonderdeel (plus de oppasdienst) zij contactpersoon zijn. Meerdere jeugdouderlingen zijn ook catecheet.

- g. Leidinggevend in het jeugdwerk worden na overleg met het dagelijks bestuur van de Jeugdraad benoemd door de Jeugdraad; de sectievoorzitters worden op voordracht van de Jeugdraad door de AK benoemd.
- h. Werkvormen en liedkeuze in het jeugdwerk dienen te passen in het kader van de grondslag van de gemeente. Wat betreft de liedbundels kan naast de Psalmen gebruik gemaakt worden van verantwoorde liederen uit de volgende bundels: Op Toonhoogte (HGJB), Uit aller mond, Uit de mond der kinderen, de koffiebarbundel, de Hervormde Bundel van 1938, de bundel van Johan de Heer, het Liedboek voor de kerken en Opwekking.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten

- a. De burgerlijke gemeente Rijssen-Holt en stelt nieuwe voorwaarden inzake haar subsidiebeleid, o.a. een zelfstandige rechtspersoonlijkheid voor de gesubsidieerde activiteiten en de vorm van budgetsubsidieering.
- b. 'Jong en oud in één gemeente' is een bijbels basisprincipe, maar blijkt in de praktijk meermalen onder spanning te staan. Dat komt m.n. ook naar voren waar het gaat om de invulling en de beleving van de eredienst. Er leven uiteenlopende wensen inzake kind/jeugd en eredienst.
- c. Er is sprake van verminderde betrokkenheid op de gemeente bij de opgroeiende generatie, wat echter niet losstaat van de mate van betrokkenheid bij de generatie daarboven. Dit uit zich in verminderde kerkgang (i.p.v. 2 keer per zondag 1 keer enz.), kerkshoppen, over- en uitschrijvingen. Dit geeft en vraagt zorg om het geestelijk leven.
- d. De jongeren van de gemeente ondervinden zuigkracht enerzijds vanuit het moderne levensgevoel (consumptisme, individualisme, relativisme, keuze- en wegwerpcultuur) en anderzijds vanuit de evangelische beweging. Verder constateren we dat de kennis van Gods Woord en van de gereformeerde Traditie afneemt.
- e. In de geloofsoverdracht erop letten dat de aandacht niet enkel uitgaat naar de fides qua (=het geloof waarmee geloofd wordt), maar evenzeer naar de fides quae (=het geloof dat geloofd wordt). Fides qua en fides quae verhouden zich immers als oog en licht.
- f. Het proces van geestelijke ontworteling en kerkverlating betekent een ingrijpende crisis, maar het is, zo schrijft C. Graafland, de gereformeerde geloofstraditie, die in deze crisis "recht heeft, en, naar wij geloven, ook de kracht en de vitaliteit bezit om haar inbreng te geven in het zoeken naar een weg die tot opwekking en vernieuwing van het geloof kan leiden."
- g. (Pastoraal) contact vanuit de jeugdouders met de jeugd blijkt het beste realiseerbaar via het geven van catechisatie.
- h. Alert blijven op hartelijke motivatie en zorgvuldige communicatie bij de leidinggevend.
- i. De deelname aan het jeugdwerk vermindert aanmerkelijk bij de jeugd vanaf 15 jaar.

### 4. Beleidsvoornemens

- a. Bij de aanvang van het seizoen 2006-2007 komen tot de afronding van het Beleidsplan voor het jeugdwerk.
- b. Een beslissing nemen in de AK inzake de organisatiestructuur van het jeugdwerk i.v.m. de subsidieering door de burgerlijke gemeente Rijssen-Holt en en daarop voortgaand beleid maken. Hierbij de identiteit van het jeugdwerk niet ter discussie stellen.
- c. Krachtige impulsen geven en goede handreiking bieden ten behoeve van geloofsopvoeding en huisgodsdienst, onder leiding van de jeugdouders(en).
- d. Streven naar dwarsverbanden waardoor jong en oud elkaar van hart tot hart kunnen ontmoeten. Belangrijke aspecten daarbij zijn: zien en gezien worden, luisteren, elkaar bevragen, uitleggen, samen rond een open Bijbel zijn en ontdekken hoe waardevol de gereformeerde Traditie is.

## **13. Beheerzaken**

### **1. Visie**

De kerkenraad vertrouwt de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente van niet-diaconale aard toe aan het college van kerkrentmeesters (ordinantie 11, artikel 1, lid 2). Anders gezegd: Het college van kerkrentmeesters verzorgt alle financiële, arbeidsrechtelijke en materiële zaken, ofwel het beheer van de gemeente, behalve de diaconale zaken. Het college van kerkrentmeesters vertegenwoordigt de gemeente als rechtspersoon in zaken van aankoop/verkoop van roerende en onroerende zaken, het aangaan van leningen, enz.

In de gemeente bestaat geen scheiding tussen bestuur en beheer. De algemene kerkenraad stelt het beleidskader vast waarbinnen alle activiteiten plaatsvinden. Ouderlingen-kerkrentmeester maken deel uit van kerkenraden en de algemene kerkenraad en bepalen daardoor mede het beleid binnen de gemeente. Het college van kerkrentmeesters voert zijn taak uit in overleg met de algemene kerkenraad en waar nodig ook in overleg met het college van diakenen, aan de hand van het beleidsplan voor de gemeente met daaraan gekoppeld de vastgestelde begroting. Jaarlijks wordt aan de hand van de jaarrekening en de begroting een evaluatie gehouden. Zonodig wordt het beleid bijgesteld, waarbij echter niet uit het oog mag worden verloren dat al het werk ook een financiële kant heeft. Bij beleidsvorming gaat het dan ook zeker om het maken van keuzes.

De financiën mogen daarbij niet het uitgangspunt zijn, maar zij vormen wel een belangrijke voorwaarde bij de beleidsvorming. Dit vraagt een nauwe betrokkenheid naar elkaar toe voor alle geledingen binnen de gemeente. Juist als we de stoffelijke zaken van de gemeente dienstbaar willen maken aan de geestelijke zaken vanuit de financiële verantwoordelijkheid, mogen we ook spreken van geestelijk beheer, gebaseerd op en geïnspireerd door Gods Woord.

### **2. Inventarisatie van het huidige beleid**

#### **2.1. Organisatie**

De zes wijkkerkenraden van de Hervormde gemeente van Rijssen hebben elk drie kerkrentmeesters, waarvan er per wijk tenminste twee, maar bij voorkeur alle drie, ouderling-kerkrentmeester zijn. De 18 kerkrentmeesters vormen samen het college van kerkrentmeesters. Uit hun midden wijzen zij een voorzitter, een secretaris en een penningmeester aan. Zij vormen samen met de voorzitters van de commissies (zie hierna) het moderamen of dagelijks bestuur van het college. Het college van kerkrentmeesters vergadert in de regel maandelijks (tenminste 10 keer per jaar).

Het moderamen bereidt de collegevergaderingen voor, formuleert voorstellen en draagt zorg voor de uitvoering van de genomen besluiten. Het moderamen vergadert ook maandelijks. Jaarlijks heeft het moderamen gesprekken met het kerkbestuur van Elsen en met het ministerie van predikanten.

Het college van kerkrentmeesters heeft een drietal commissies ingesteld, belast met financiële zaken, technische aangelegenheden en orgelzaken. Deze commissies rapporteren over hun werkzaamheden aan het college.

Het college van kerkrentmeesters heeft verder contactpersonen afgevaardigd naar de koor- en concertcommissie, de jeugdraad en de begeleidingscommissie jeugdwerkleider.

Belangrijk voor het college van kerkrentmeesters bij de voorbereiding en uitvoering van zijn taken is het kerkelijk bureau. De administratie vervult hierbij een coördinerende en ondersteunende rol en verzorgt verder alle administratieve werkzaamheden. Denk hierbij aan de ledenadministratie, de administratie van de vrijwillige bijdragen, van de collecten enz. Ook de boekhouding wordt hier verzorgd. Het kerkelijk bureau verzorgt ook de verkoop van collectebonnen, de afgifte van doopbewijzen, bewijzen van lidmaatschap en attestaties alsmede het reserveren van zaalruimte in de kerkgebouwen.

Het college van kerkrentmeesters wordt voor diverse werkzaamheden en taken bijgestaan door vrijwilligers uit de gemeente.

## **2.2. Taakvelden**

### **Financieel beheer**

Als leidraad voor het financieel beheer van het college dienen de begroting en de jaarrekening van de Hervormde gemeente van Rijssen, welke door het college worden voorbereid en opgesteld en door de algemene kerkenraad vastgesteld. Aan de hand van de beschikbare gegevens wordt jaarlijks, bij het indienen van de begroting, een meerjarenraming gemaakt. De werving van de vrijwillige bijdrage, de hoofdmoot van de kerkelijke inkomsten, gebeurt in de gemeente via de jaarlijkse actie Kerkbalans/Vrijwillige bijdrage, e.e.a. met inschakeling van kerkrentmeesters en veel vrijwilligers. De actie Kerkbalans is een jaarlijkse landelijke actie die in de tweede helft van januari wordt gehouden. Alle leden van de gemeente van 18 jaar en ouder worden schriftelijk benaderd om een bijdrage of toezegging te doen voor de financiering van het kerkenwerk. Voor bijzondere plannen binnen de gemeente kunnen eenmalige financiële acties worden georganiseerd.

Jaarlijks is er op de voorgeschreven wijze overleg over het collecterooster. Vaststelling van het rooster vindt plaats door de algemene kerkenraad. Inmiddels zijn er 3 collectes per dienst en bij de uitgang zijn er zendingsbussen. De collectes in de eerste rondgang zijn bestemd voor diaconale doeleinden (41 collectes) of bedoeld als doorgeefcollectes (11 collectes voor I.Z.B., G.Z.B., H.G.J.B. landelijk, Geref. Bond, N.B.G. en zondagsschool). Daarnaast heeft een aantal collectes nog een bijzondere kerkrentmeesterlijke bestemming. In iedere kerkdienst is de tweede collecte bestemd voor "Eredienst en pastoraat", ten behoeve van algemeen kerkrentmeesterlijk beheer. Collectes in de derde rondgang zijn bestemd voor specifieke kerkrentmeesterlijke doeleinden, zoals evangelisatiewerk, jeugdwerk, catechese, vakantie-bijbelweek, vorming en toerusting en opleiding van organisten, restauratiefonds Schildkerk, orgelfonds, rente en aflossing, onderhoud gebouwen, quotum en Dabar-werk. Collectes tijdens huwelijksdiensten worden op basis van 50%-50% verdeeld tussen de colleges van kerkrentmeesters en diakenen.

De bijdrage solidariteitskas wordt alleen gevraagd van belijdende leden en van doopleden van 25 jaar en ouder. Verder dragen de gemeenteleden, c.q. mensen die betrokken zijn bij de gemeente, via gerichte giften of legaten bij in de financiële middelen van de gemeente (kerkrentmeesterlijk beheer, diaconale en andere kerkelijke doeleinden). Een verantwoorde, op de gemeente afgestemde, exploitatie van de kerkelijke gebouwen, betaling voor verrichte diensten, opbrengst catechesebusjes (verdeelsleutel), het verjaringsfonds, renteopbrengsten en nog enige zaken leveren ook een bijdrage aan het te besteden budget.

De financiële commissie heeft ook tot taak de advisering over het collectebeleid, fiscale zaken, tariefstellingen voor diensten van kerkelijke ruimten en personeel en waar nodig andere financiële en administratieve aangelegenheden. Ook behoren juridische zaken tot het taakgebied van de financiële commissie.

#### **2.2.1. Beheer van gebouwen en inventarissen**

Het beleid en de uitvoering aangaande kerkelijke gebouwen, pastorieën en kosterwoning vormen een belangrijk onderdeel van het kerkrentmeesterlijke werk. Dit onderdeel is in het bijzonder toevertrouwd aan de technische commissie. Uitgangspunt voor het onderhoud is de meerjaren onderhoudsbegroting, die jaarlijks wordt geëvalueerd en zonodig bijgesteld. Voor het noodzakelijke onderhoud wordt jaarlijks, mede aan de hand van de meerjaren onderhoudsplanning een bedrag in de begroting opgenomen. In de jaarrekening wordt verantwoording gegeven van de besteding. Investerings voor verwerving, nieuwbouw en restauratie van kerkelijke gebouwen, pastorieën en orgels worden gefinancierd vanuit de fondsen.

Per kerkgebouw en pastorie is een vaste contactpersoon binnen de technische commissie aangewezen. Door het college zijn regels vastgesteld voor het gebruik van kerkelijke gebouwen, e.e.a. gehoord hebbende de algemene kerkenraad. Ook tot de taak van de technische commissie behoort het overleg met de koster en het veiligheidsbeleid.

#### **2.2.2. Orgelzaken**

De orgelcommissie bestaat uit 4 kerkrentmeesters en 4 organisten.

De orgelcommissie houdt zich bezig met de zorg voor het orgelspel in de eredienst en met de zorg voor en de coördinatie van het onderhoud van de orgels. Ook onderhoudt zij de contacten met de organisten. Verder heeft deze commissie een taak in het aantrekken en het bijscholen van organisten. De orgelcommissie onderhoudt indien nodig contact met de koor- en concertcommissie, een orgaan van bijstand van de algemene kerkenraad.

#### 2.2.4. Personele zaken

De gemeente wordt gediend door zes predikanten.

Het personeelsbestand van de Hervormde gemeente Rijssen bestaat uit:

- hoofdorganisten, hulporganisten en invalorganisten
- schoonmaaksters
- kosteressen/schoonmaaksters
- zondagskosteren
- koster/beheerders
- administrateur en part-time administratieve kracht
- part-time jeugdwerkleider

Voor salarissen, vergoedingen en overige arbeidsvoorwaarden vormen de landelijke kerkelijke regelingen het uitgangspunt. Met het personeel worden functioneringsgesprekken gehouden. Ook wordt gebruik gemaakt van de diensten van vrijwilligers, onder wie collectanten in de erediensten.

#### 2.2.5. Registers

De inschrijving in de doop-, lidmaten- en trouwregisters geschiedt handmatig, dit naast de registratie door de SMRA, e.e.a. conform de landelijke kerkelijke voorschriften. Gegevens uit deze registers worden slechts verstrekt met inachtneming van kerkelijke en burgerlijke richtlijnen en dan nog uitsluitend voor het werk binnen de Hervormde Gemeente van Rijssen.

#### 2.2.6. Diversen

Het college verzorgt diverse administraties, voor of ten behoeve van het gemeentewerk, waaronder:

- de financiële regeling voor de uitgave van “Ons Kerkblad”, alsook de mutaties voor het abonnementenbestand.
- de administratie, zowel financieel als ook administratief, van de kerkradio en de financiële afwikkeling hiervan met de diaconie.
- cijferopstellingen i.v.m. solidariteitskas, quotumafdracht, jeugdwerksubsidie.

Tot de overige zaken die door het college worden beheerd, behoort ook de zorg voor het archief van de gemeente.

### 3. Aandachts- en / of knelpunten

- a. De demografische ontwikkeling van de burgerlijke gemeente (verdere ontwikkeling nieuwbouwwijk Veeneslagen, nieuwbouw in 't Opbroek (gepland vanaf 2012) en enkele inbreidingsplannen) levert de vraag op hoe de Hervormde gemeente op de genoemde plekken aanwezig moet en kan zijn. Is er nog financiële ruimte voor extra zaalruimte bij De Ark en te zijner tijd in 't Opbroek? Of dient omgezien te worden naar eventuele huur van ruimte? Of dient een betere spreiding van catechese-uren en clubs over de week nagestreefd te worden?
- b. De demografische ontwikkeling van de kerkelijke gemeente (daling van het aantal leden, overgangen naar kerken aan de flanken (Hersteld hervormde gemeente Rehoboth, Gereformeerde Kerk, Protestantse gemeente Open Hof), dalend aantal jongeren, vergrijzing, invloed van secularisatie en kerkverlating vraagt om nadere bezinning
- c. Er is door de predikanten aandacht gevraagd voor hun werkdruk. Als gevolg van de vergrijzing zal de vraag naar ouderenpastoraat en ziekenpastoraat verder toenemen. De laatste tijd is er gesproken over de mogelijkheid van bijstand in het pastoraat. De financiële mogelijkheden ontbreken echter.
- d. De gemiddeld, in vergelijking tot andere hervormde gemeenten, relatief lage vrijwillige bijdrage per lid. De belangrijkste oorzaak en een punt van zorg is hierbij dat een aanzienlijk deel van de gemeenteleden niet of slechts gering bijdraagt. Uiteraard is niet vast te stellen of en in hoeverre deze groep wel bijdraagt in de collecten. Ook uit cijfers van het kerkbezoek is af te leiden dat een deel van de gemeente de diensten niet meer of onregelmatig bijwoont. Een gevolg is dat een relatief en absoluut afnemende groep meer is gaan bijdragen.
- e. Op korte termijn geeft de meerjarenraming tekorten aan.
- f. Moeten een kerkgebouw of een predikantsplaats worden afgestoten gezien de ontwikkeling in de inkomsten en het ledental van de gemeente, en zo ja wanneer?
- g. De vraag naar zaalruimtes op maandag- en dinsdagavond is hoog als gevolg van de concentratie van de catechese en clubwerk op deze avonden. Een spreiding van de catechese-uren over meer avonden, eventueel in combinatie met het centraal plannen van deze uren door de CCC zou een oplossing kunnen bieden.

- h. Het genoemde knelpunt dat niet in alle diensten voor de naaste dichtbij en veraf gecollecteerd wordt, kan niet los gezien worden van de financiële consequenties voor kerkrentmeesterlijke zaken. Er zullen prioriteiten moeten worden gesteld. De invoering van de derde collecte heeft uitbreiding van het aantal diaconiecollecten mogelijk gemaakt .
- i. De subsidiëring van het jeugdwerk door de Gemeente Rijssen is in gevaar. Alternatieve organisatievormen, tot behoud van de subsidie, worden momenteel overwogen.
- j. Voor diverse taken zijn niet altijd voldoende en geschikte vrijwilligers te vinden.

#### **4. Beleidsvoornemens**

- a. Naar aanleiding van de geconstateerde demografische ontwikkelingen en de dalende tendens in de omvang van de gemeente en de behoefte aan ruimte is door het college van kerkrentmeesters een rapport met de geconstateerde ontwikkelingen aangeboden aan de algemene kerkenraad. De in het rapport gesignaleerde aspecten zullen bij beleidsvorming en de meerjarenbegroting opnieuw aandacht moeten krijgen.
- b. Gezien de verslechterende financiële situatie wordt terughoudend omgegaan met voorstellen die kunnen leiden tot uitgaande geldstromen.
- c. Als gevolg van het dalende ledental is wijkverdunding niet aan de orde. Groei door nieuwbouw zal moeten worden opgevangen door herschikking van de bestaande wijkgrenzen.
- d. Gezien de gemaakte beleidsmatige keuze bij de bouw van De Ark zullen de collecteopbrengsten voor kerkrentmeesterlijke doeleinden niet mogen/kunnen verminderen.
- e. Ten aanzien van de zorg om de inkomsten is een voortdurende en zorgvuldige communicatie naar de gemeente noodzakelijk. Hierbij ook via catechese en jeugdwerk de jongeren van de gemeente inzicht bijbrengen inzake de “economie” van de kerk.

## **14. Beleidsplan onderwijscommissie**

### **Inleiding**

Begin jaren tachtig is een Onderwijscommissie in het leven geroepen door de Centrale Kerkenraad van de Hervormde gemeente om als klankbord te fungeren voor ouders en leerkrachten ten aanzien van de invulling en beleving van de christelijke identiteit van de plaatselijke scholen. In die tijd kreeg de fusiebespreking van de Christelijke Mavo, de LTS en het LHNO met de scholengemeenschap in Nijverdal tot de Christelijke Scholengemeenschap Reggesteyn meer gestalte en daarmee ook de roep, vooral vanuit Rijssen om toch vooral de christelijke identiteit van de nieuw op te richten scholengemeenschap te bewaken en te bewaren.

### **Commissie Scholen en Kerken (CSK)**

In 2002 is een commissie opgericht (op initiatief van de hervormde gemeente) met vertegenwoordigers van de verschillende kerken en scholen te Rijssen te weten:

Twee vertegenwoordigers van Reggesteyn, twee van het PCPO, twee van Open Hof, twee van de Gereformeerde kerk en twee van Hervormde Gemeente.

Omdat wij als Hervormde kerk een grote achterban vertegenwoordigen, bereidt de Onderwijscommissie de vergaderingen van de CSK voor.

### **Basishouding**

We zijn blij met het Protestants Christelijk Primair en Voortgezet Onderwijs in Rijssen.

Laten we daar zuinig op zijn!

### **Doel**

De onderwijscommissie beoogt namens en met de AK van Hervormd Rijssen positieve ondersteuning te geven, een open communicatie te onderhouden en waar nodig bijsturing van de christelijke identiteit te bewerkstelligen.

### **Taak**

1. Voorbereiden van de standpunten van de Hervormd Gemeente voor vergaderingen van de Commissie Scholen en Kerken.
2. Signaleren van identiteitsgevoelige onderwerpen in kerk en samenleving die raakvlakken hebben met scholen en kerken en deze zonodig in te brengen in de CSK.
3. Het ondersteunen van leerkrachten ten aanzien van de Identiteit.

### **Taakuitvoering**

Stukken van te voren aanleveren en lezen.

Vergadering OC minimaal 1 week voor de vergadering van de CSK.

### **Leden**

Namens elke wijk van de Hervormde Gemeente is er een vertegenwoordiger in de onderwijscommissie.

Deze leden zijn rechtstreeks benoemd door de wijkkerkenraden. Een van de predikanten is agendalid en bezoekt zo mogelijk een aantal vergaderingen.

Vanuit de onderwijscommissie zijn twee leden afgevaardigd naar de Commissie Scholen en Kerken.



<b>15. Bijlagen</b>	<b>Pagina</b>
1. Discussienota “Mogelijke structuur van de gemeente met eenheid in verscheidenheid”	32
2. Diensten ter bevestiging van een huwelijk	37
3. Aangepaste diensten	38
4. Uniformiteit in sacramentsdiensten	39
5. Eredienst en kerkmuziek	41
6. Notitie “ De prediking Centraal“	
7. Notitie: Het zingen van de gemeente.	

## **1. Discussienota “Mogelijke structuur van de gemeente met eenheid in verscheidenheid”**

### **Inleiding**

In het laatste decennium komen er steeds vaker en meer verschillen van inzicht tot uiting over de te volgen koers in bepaalde zaken binnen de gemeente.

De verschillen van inzicht hebben momenteel met name betrekking op:

- de invulling van de kinderopasdienst / vorm van de kindernevendienst
- (gedeeltelijke) invoering van de nieuwe psalmberijming en gezangen en keuze van de bundel
- de keuze en het gebruik van bijbelvertalingen
- het houden van jeugddiensten
- de invulling van de evangelisatiediensten
- handhaving van het roulatiesysteem in de preekbeurten of het sterker leggen van een wijkaccent.
- de wijze van besluitvorming (centraal of in de wijkkerkenraden).

We constateren dat de meningen over bepaalde kwesties niet alleen tussen bepaalde wijken verschillend liggen. Ook binnen de wijkkerkenraden zijn er verschillen van inzicht over de te volgen koers. Ook binnen de wijken zal door de gemeenteleden niet eenduidig gedacht worden.

Deze verschillen lopen derhalve door de gehele gemeente heen.

We constateren dat bovenstaande punten voornamelijk gaan over de bestuurlijke verhoudingen (centraal – wijk) en dan voor wat betreft de eredienst met name over de vormgeving van de dienst en het bereiken van bepaalde doelgroepen, niet allereerst over de inhoud van de prediking.

Allerlei andere aspecten van het gemeentewerk, waarbij de wijken samenwerken in een centraal verband, leveren op dit moment geen problemen op.

Betekent dit nu dat achter opmerkingen die we links en rechts om ons heen over bovengenoemde punten horen nooit kritiek schuil gaat op de prediking? Dat zouden we zeker niet willen zeggen.

We doen echter elkaar ook geen recht wanneer we dit laatste als reden zouden gebruiken om elke vraag op de genoemde punten onzuiver te achten. Vanuit de hoofdstukken 2, 4 en 5 mag duidelijk zijn dat wij de inhoud van de prediking niet ter discussie stellen. Voorts geldt voor de omgang met de genoemde punten: “wees alert, niet krampachtig” (G. van den Brink).

Intussen realiseren we ons dat er een samenhang is tussen liturgie en prediking. Ook is het onze overtuiging dat de eredienst het hart vormt van de gemeente-opbouw, terwijl de Woordverkondiging het hart vormt van de eredienst. Daarom betrachten we uiterste zorgvuldigheid in het gesprek over bovengenoemde verschillen van inzicht, en zoeken we naar verantwoorde weging ervan in het licht van de vraag, op welk niveau de betreffende punten betrekking hebben. Daarbij onderscheiden we drie niveaus: a. de Heilige Schrift (bijbels-theologisch), b. de Traditie (het gereformeerd belijden) en c. de traditie (lokale vormgeving).

Achter de verscheidenheid van inzichten speelt ook de vraag hoe we omgaan met de geestelijke crisis in onze tijd en het verlangen naar réveil alsmede met de invloeden vanuit de huidige cultuur en vanuit de evangelische beweging.

Waar we ons samen geroepen weten tot “vernieuwend conserveren” (P.R. Meinders) van bijbels-gereformeerd belijden en beleven, zien we niettemin in de praktijk dat de één meer het ‘vernieuwend’ onderstreept en de ander het ‘conserveren’. Dat brengt allerlei wensen en weerstanden met zich mee. Van groot belang is om bij voortduur goed te letten op onze eigen motieven daarbij, en om goed te luisteren naar elkaars motieven, moeiten en verlangens. Dat is een voorwaarde om dienend leiding te geven en om elkaar vast te houden. Samengebonden door de gebondenheid aan de Heere en Zijn blijvend Woord, vertolkt in de ‘sola’s’ van de Reformatie, terwijl we elkaar in broederlijk beraad ondersteunen en elkaar verdragen in de liefde waar het gaat om het “niet-noodzakelijke” (A. Brummelkamp). Zo zoeken we onze weg te gaan tussen de klippen van verwarring en verstarring.

Met elkaar zijn we van mening dat er sprake is van een legitieme verscheidenheid binnen de gemeente. We willen kerk zijn voor de gehele gemeente, binnen de grenzen van Schrift en belijdenis.

We zoeken naar een organisatievorm waarbij we elkaar vast kunnen houden en eventueel ook ruimte kunnen geven aan verantwoorde veranderingen.

### Scenario's

In het omgaan met de problematiek met betrekking tot eenheid in verscheidenheid zijn (op hoofdlijnen) een drietal scenario's te onderkennen:

#### 1. Centrale gemeente met homogene wijkgemeenten.

- (a) Dit model wordt tot heden gehanteerd.
- (b) De algemene kerkenraad vervult daarbij niet alleen een coördinerende, maar ook een centrale rol in de besluitvorming.
- (c) Met name ook in de invulling van en rond de erediensten wordt gestreefd naar een hoge mate van homogeniteit. Toepassing van verscheidenheid leidt daarbij tot spanningen.
- (d) Veranderingen worden doorgaans ingevoerd nadat alle wijkgemeenten er mee in kunnen stemmen.
- (e) Geaccepteerde veranderingen worden ingevoerd voor de gehele gemeente, in alle wijkgemeenten, in alle kerkgebouwen en in alle diensten.
- (f) Als gevolg van uniformiteit is een vorm van perforatie tussen de wijkgemeenten niet nodig.
- (g) Als organisatie-model is dit een minder flexibel model.
- (h) Er is sprake van een duidelijke koers, waarbij lang de neiging aanwezig is om geen veranderingen toe te laten. Als echter bepaalde veranderingen toch ingevoerd worden dan worden deze overal doorgevoerd en moet ook iedereen ze accepteren.
- (i) Als gevolg van toenemende wensen tot veranderingen en een geringere acceptatiegraad van centrale besluitvorming leidt dit model tot spanningen in de gemeente.
- (j) Bij continuering van dit model zou dit kunnen leiden tot een dalend ledental en een vergrijzende gemeente. Dit als gevolg van een toenemend vertrek van zowel veranderingsgezinde (vaak jonge) gemeenteleden en ook van behoudende gemeenteleden (indien bepaalde veranderingen op een bepaald moment toch worden ingevoerd).

#### 2. Centrale gemeente met mentale wijkgemeenten

- (a) Dit model is de tegenpool van model 1 (centrale gemeente met homogene wijkgemeenten).
- (b) In dit model zouden enkele mentale wijkgemeenten gevormd kunnen worden, waarbij dan voorbij zou worden gegaan aan de geografische grenzen.
- (c) Gemeenteleden zouden daarbij moeten kiezen tussen een moderne, een behoudende of een gemiddelde wijkgemeente.
- (d) Perforatie naar de gewenste wijkgemeente is daarbij dan een uitgangspunt.
- (e) Doordat gelijkgezinden bij elkaar komen in mentale wijkgemeenten leidt dit model mogelijk tot het verder en nog sneller uit elkaar groeien van de gemeente.
- (f) Daarbij kan de wederzijdse her- en erkenning als gelovigen onder druk komen te staan.
- (g) De heterogeniteit van de wijkgemeenten kan ook leiden tot spanningen bij de gezamenlijke bovenwijkse activiteiten.

#### 3. Geografische wijkgemeenten, met eigen beleidsvrijheid.

- (a) In dit model wordt uitgegaan van de huidige bestaande geografische wijkgemeenten.
- (b) De wijkgemeenten worden niet bij voorbaat “ingekleurd” (zoals bij scenario 2).
- (c) Aan de algemene kerkenraad worden (coördinerende) taken en bevoegdheden toegekend door de wijken (zie hiervoor de plaatselijke regeling).
- (d) De kerkenraden van de wijkgemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid binnen de kaders van Schrift en belijdenis.

- (e) Beleidswijzigingen, die ook het beleid van de andere wijkkerkenraden raken, worden door de betreffende kerkenraad voor invoering ter bespreking gemeld aan de algemene kerkenraad, zodat de algemene kerkenraad de coördinerende rol kan blijven vervullen, rekening houdend met de eigen beleidsvrijheid van de wijkkerkenraden.
- (f) De wijkkerkenraden kunnen een wijkbeleidsplan met eigen accenten bij het centrale beleidsplan voegen.
- (g) Indien als gevolg van de ontwikkeling van een wijkgemeente bepaalde gemeenteleden zich in een wijk niet meer thuisvoelen is, na overleg, perforatie naar een andere, bij voorkeur aanpalende, wijk mogelijk.
- (h) Doordat gelijkgezinden niet vooraf bij elkaar worden gebracht in wijkgemeenten mag verwacht worden dat de wijkgemeenten zich geleidelijker zullen ontwikkelen.
- (i) Dit geeft meer rust in de gemeente en hopelijk zullen veranderingen minder ingrijpend zijn dan bij het vormen van mentale wijkgemeenten.

### **Keuze**

We zijn van mening dat de eenheid van de gemeente niet langer het beste gediend is met het streven naar uniformiteit in alle zaken binnen de gemeente.

We zijn van mening dat er niet aan te ontkomen valt dat er ruimte gegeven wordt aan bepaalde veranderingen binnen de Hervormde gemeente van Rijssen. Tegelijkertijd constateren we met elkaar dat de door sommigen gewenste ruimte voor anderen te ver gaat.

We wensen te voorkomen dat leden van de gemeente gedwongen worden mee te doen met bepaalde veranderingen, waarin zij bezwaren zien. Tegelijkertijd willen we bepaalde veranderingen ook niet tegenhouden waar het middelmatige zaken betreft.

Door wederzijds ruimte te geven in middelmatige zaken wordt zoveel mogelijk onheilig vuur voorkomen en kunnen we ons beter richten op de kern van de boodschap. De beoogde ruimte betreft niet alleen ruimte voor bepaalde veranderingen, maar ook ruimte om bepaalde zaken bewust niet te veranderen.

We denken dat het model van geografische wijkgemeenten, met eigen beleidsvrijheid voor de wijkgemeenten binnen de grenzen van Schrift en belijdenis, voldoende ruimte kan bieden.

Dit gemeentemodel wordt hierna concreet voor de gemeente Rijssen uitgewerkt.

### **Uitwerking model geografische wijkgemeenten, met beleidsvrijheid.**

Uitgangspunten en beleidsvoornemens:

1. Gegeven de bijbelse eenheid in Christus, weten de kerkenraden zich geroepen om, staande in de gereformeerde traditie, deze bijbelse eenheid in een legitieme verscheidenheid te zoeken en te bewaren voor de Hervormde Gemeente te Rijssen.
2. Alle ambtsdragers worden verzocht om op basis van deze uitspraak leiding te geven aan de gemeente en besluiten die niet in strijd zijn met Schrift en belijdenis te respecteren, om zodoende de kudde in woord en gedrag bijeen te houden.
3. Het streven naar een “verplichte” uniformiteit in alle zaken wordt verlaten.
4. De wijkkerkenraden zijn zelf verantwoordelijk voor de onder hun leiding te houden diensten.
5. Om recht te doen aan de coördinatie van het beleid door de algemene kerkenraad leggen de wijkkerkenraden de algemene kerkenraad de voorgenomen beleidswijzigingen ter bespreking voor. Zo kan afstemming met andere wijkkerkenraden plaatsvinden. Hierbij wordt gewezen op het belang van consensus als model van besluitvorming, zonder winnaars en verliezers.
6. De algemene kerkenraad zal bevorderen dat men wezenlijk met elkaar in gesprek kan zijn door aan de wijkkerkenraden te vragen om zorgvuldig en doordacht geformuleerde beleidsvoornemens. Het accent in het gesprek in de algemene kerkenraad zal liggen op het waarom van een voorgestelde wijziging, op het verkennen van de grenzen in het vertalen van het Woord, op het functioneren binnen het gereformeerd belijden en op het voeden van het geestelijk leven, opkomend uit verantwoordelijkheid voor het weiden van de kudde alsmede uit zorg om kerkverlating en om uiteengroeien van gemeenteleden.
7. Predikanten en ambtsdragers zijn niet verplicht om mee te werken aan veranderingen. Tegelijkertijd wordt er op gewezen dat de bereidheid om mee te werken in middelmatige zaken zal bijdragen aan het voorkomen van polarisatie.
8. Het roulatiesysteem van de predikanten over de verschillende kerken wordt gehandhaafd. Hiermee wordt getracht een evenwichtige prediking te bereiken voor de gehele gemeente. Bovendien zorgt dit voor een bepaalde

afwisseling. Wel worden zoveel mogelijk de diensten op de kerkelijke feestdagen en de sacramentsdiensten gehouden door de predikanten van de in die kerk dienstdoende wijkkerkenraden.

9. Veranderingen worden niet langer ineens doorgevoerd in alle kerkgebouwen, tenzij er in de algemene kerkenraad een breed draagvlak is en alle wijkkerkenraden akkoord zijn.
10. Veranderingen ten dienste van het geheel van de gemeente worden ingevoerd in een of twee kerkgebouwen. Daarmee kan/kunnen deze plek(ken) ook werken als ventilatiepunt voor de andere wijken en kan op andere plaatsen in de gemeente de invulling van diensten ongewijzigd blijven.
11. Als plaatsen voor de veranderingen worden voorgesteld de ochtenddienst in De Ark en de avonddienst in De Hoeksteen. Het betreffen relatief jonge wijken en wijkkerkenraad 4, onder wiens verantwoordelijkheid de meeste diensten in De Ark plaatsvinden, heeft aangegeven dat zij bepaalde veranderingen voorstaat.
12. Voorgesteld wordt om in de gewijzigde diensten in De Ark en/of De Hoeksteen de mogelijkheid te openen van het zingen uit zowel de psalmberijming van 1773, als die van 1967, alsook het zingen van gezangen uit het Liedboek voor de kerken.
13. De keuze valt op het Liedboek voor de kerken, gezien ook de reacties van de wijken n.a.v. de bespreking van de commissie missionair gemeente-zijn. Een belangrijk argument daarbij is het feit dat dit een kerkelijke bundel is. Bovendien bevat het Liedboek de gehele nieuwe psalmberijming en andere berijmde schriftgedeelten. Voor de diensten op de feestdagen, alsmede in eventuele jeugd- en evangelisatiediensten, en de diensten voor andersbegaafden kan ook gebruik worden gemaakt van andere bundels (bijvoorbeeld Op Toonhoogte, Uit aller mond).
14. (Gast)predikanten zijn niet verplicht om mee te werken aan het opgeven van psalmen uit de berijming van 1967 of gezangen. Door zoveel als mogelijk is wel mee te doen kan wellicht polarisatie worden tegengegaan.
15. Ook ambtsdragers zijn niet verplicht om in deze diensten met een gewijzigde liturgie dienst te doen. In voorkomende gevallen moet een oplossing worden gezocht door de mogelijkheid aan te bieden om in andere diensten met de ongewijzigde invulling dienst te doen. Echter ook hier geldt dat door zoveel mogelijk mee te doen polarisatie kan worden tegengegaan.
16. Het is aan de wijsheid van de predikant om in deze diensten de verdeling over de bundels vast te stellen en naar een verantwoord evenwicht te groeien.
17. Voorgesteld wordt om in de betreffende diensten altijd als voorzang een psalm uit de berijming van 1967 te zingen. Daarmee wordt bekendheid met de berijming bevorderd en wordt ook bereikt dat het Liedboek bij iedere dienst ook gebruikt wordt. In de betreffende diensten kunnen naast psalmen uit de berijming van 1773 maximaal twee psalmen en / of gezangen gekozen worden uit het Liedboek.
18. Het is te overwegen om centraal voldoende Liedboeken aan te schaffen of met een overheadprojector te werken. Dit voorkomt veel stencilwerk en is eenvoudiger in de uitvoering. Bovendien behoeven zo gemeenteleden, die niet regelmatig uit het Liedboek zingen, zelf geen exemplaar aan te schaffen.
19. Eventuele uitbreiding van deze werkwijze naar andere kerken zal eerst worden uitgevoerd nadat de gang van zaken is geëvalueerd. Daarbij zal altijd moeten worden overwogen dat er voldoende gelegenheid moet blijven om een dienst met de onder ons bekende liturgie te volgen.
20. Bij eventuele toekomstige veranderingen die de liturgische invulling van de eredienst raken moet gezocht worden naar een uniforme handelwijze per dienst per kerkgebouw. Hantering van wisselende liturgische invullingen in gewone diensten in verschillende kerkgebouwen, al of niet afhankelijk van de dienstdoende predikant en wijkkerkenraad, zal wellicht meer onrust geven dan een uniforme handelwijze per dienst in een kerkgebouw.
21. Daarbij kunnen ook oplossingen gezocht worden door een bepaald deel van een wijkkerkenraad dienst te laten doen of door de verdeling van de wijkkerkenraden over de diensten in de kerkgebouwen aan te passen.
22. Of en in hoeverre de gewijzigde kinderoppasdienst/kindernevendienst in andere kerkgebouwen wordt ingevoerd zal eerst besloten worden na evaluatie van de ervaring met deze vorm in De Ark. Als door de wijkkerkenraden besloten wordt tot uitbreiding van deze werkwijze, dan zal de algemene kerkenraad coördinerend optreden.
23. De verantwoordelijkheid voor de invulling van eventuele jeugd- en evangelisatiediensten ligt conform punt 2 bij de wijkkerkenraden. Uiteraard vindt afstemming via de algemene kerkenraad plaats.

### **Besluitvorming**

Bij het uitgewerkte model van scenario 3 komt de vraag op hoe de besluitvorming hieromtrent zal moeten zijn.

Gezien de actuele problematiek zouden de genoemde veranderingen (ineens als een totaalpakket) voorgesteld kunnen worden door de algemene kerkenraad aan de wijkkerkenraden. Als er consensus is kan tot invoering worden overgegaan.

Indien de kerkenraden het voorstel niet dragen, en er ook geen consensus is over eventuele amendementen, dan bestaat de reële mogelijkheid dat wijkkerkenraden bepaalde zaken niet langer toevertrouwen aan de algemene kerkenraad.

Een alternatief zou kunnen zijn om wel de hoofdlijnen (m.n. het besluitvormingsproces) van het uitgewerkte model 3 te hanteren, maar als algemene kerkenraad het initiatief voor de invoering van concrete veranderingen bij de wijkkerkenraden te laten.

#### **Tot slot**

O grote God die liefde zijt,  
O Vader van ons leven,  
vervul ons hart, dat wij altijd  
ons aan uw liefde geven.  
Laat ons het zout der aarde zijn,  
het licht der wereld, klaar en rein.  
Laat ons Uw woord bewaren,  
uw waarheid openbaren.

Maak ons volbrengers van dat woord,  
getuigen van uw vrede,  
dan gaat wie aarzelt met ons voort,  
wie afdwaalt met ons mede.  
Laat ons getrouw de weg begaan  
tot allen die ons verre staan  
en laat ons zonder vrezen  
de minste willen wezen.

Leer ons het goddelijk beleid  
der liefde te beamen  
opdat wij niet door onze strijd  
uw goede trouw beschamen.  
Leg ons de woorden in de mond  
die weer herstellen uw verbond.  
Spreek zelf door onze daden  
van vrede en genade.

(Gez. 481:1-3)

## **2. Diensten ter bevestiging van een huwelijk.**

1. Een huwelijksbevestigingsdienst wordt beschouwd als een officiële kerkdienst met dezelfde liturgie als in de zondagse erediensten. In een huwelijksdienst is het toegestaan om een gezang te zingen, een gedicht te zeggen, ringen te wisselen, een schoolklas te laten zingen, e.d.
2. Het verzoek om bevestiging van een huwelijk wordt gedaan aan de kerkenraad van de wijkgemeente, waarin de bruid woont. Woont alleen de bruidegom in de kerkelijke gemeente of behoort de bruid tot een ander kerkgenootschap dan wordt het verzoek gericht aan de wijkgemeente van de bruidegom. Behoren bruid noch bruidegom tot de Hervormde Gemeente van Rijssen dan wordt het verzoek gericht aan de Algemene Kerkenraad.
3. In de huwelijksdienst gaat de predikant voor van de wijkgemeente waaraan het verzoek tot bevestiging was gericht. De predikant van de betrokken wijkgemeente kan zich, op verzoek van het bruidspaar laten vervangen door een van de andere plaatselijke predikanten. Komen bruid en bruidegom beiden van buiten onze gemeente en vestigen zij zich onder ons dan wordt de dienst geleid door de predikant van hun toekomstige wijkgemeente. Komen bruid en bruidegom beiden van buiten onze gemeente, maar hebben zij via ouders een band met onze gemeente dan wordt de dienst geleid door de predikant van de wijkgemeente van de ouders van de bruid, c.q. van de bruidegom. In andere gevallen beslist het moderamen van de AK.
4. Een verzoek tot het laten voorgaan van een predikant van elders in een huwelijksdienst wordt in bijzondere gevallen gehonoreerd, bijv. wanneer de betreffende predikant een familielid is van bruid of bruidegom, een toekomstige wijkpredikant is of een aantoonbare pastorale binding heeft met het bruidspaar of met de naaste familie. Toestemming hiertoe moet worden verleend door het moderamen van de wijkkerkenraad of door het moderamen van de AK. Alleen predikanten die eventueel ook voor een zondagse eredienst zouden worden gevraagd komen in aanmerking.
5. Bevestigingsformulieren. De dienstdoende predikant kan kiezen tussen de formulieren 1 en 2 uit het dienstboek van de Protestantse Kerk in Nederland.
6. Wanneer bruid en/of bruidegom van origine niet tot een Hervormde gemeente behoren dienen zij in ieder geval minstens een half jaar Hervormd te zijn. Bij uitzondering is bespreking noodzakelijk door het moderamen van de AK.
7. Tijdens de dienst is het niet toegestaan te fotograferen. Wel is toegestaan om vanaf een vaste plaats in het kerkgebouw - bijv. een galerij – een video-opname te maken.

### 3. Aangepaste diensten

In de gemeente worden jaarlijks vier aangepaste diensten gehouden. Deze diensten zijn met name / in 't bijzonder bedoeld voor de anders begaafde medemens.

Deze diensten gaan uit van de Algemene kerkenraad. De uitvoering berust bij de wijkkerkenraden. De predikanten met de desbetreffende kerkenraden doen dienst volgens een roulatiesysteem. De diensten worden gehouden in de Schildkerk (aanvang 15.00 uur).

Eens per jaar wordt een aangepaste dienst in regionaal verband gehouden, de overige drie diensten in gemeenteverband.

Het door de Algemene kerkenraad ingestelde orgaan van bijstand "Commissie aangepaste diensten" is belast met de voorbereiding van deze diensten.

Algemene regels:

- De Commissie aangepaste diensten bereidt in overleg met de predikant de dienst voor en draagt zorg voor een goed verloop. Hiertoe is een draaiboek samengesteld.
- In de dienst kunnen ook vrije liederen worden gezongen, hoewel het accent blijft liggen bij de psalmen.
- In de dienst kan ook gebruik gemaakt worden van hulpmiddelen om de boodschap te verhelderen.
- Vóór de dienst wordt een orde van de dienst uitgereikt.
- Tijdens de dienst worden twee collecten gehouden. De eerste collecte heeft een speciaal doel dat in overleg met de diakenen wordt vastgesteld. De tweede collecte wordt bestemd voor het algemene kerkenwerk in eigen gemeente (eredienst & pastoraat).
- Na afloop van de dienst wordt gelegenheid geboden om elkaar te ontmoeten onder het genot van koffie of frisdrank.

## **4. Uniformiteit in sacramentsdiensten**

### **1. Bediening van de Heilige Doop**

- a. De Heilige Doop wordt in de regel op acht zondagen per jaar bediend, zo mogelijk in alle kerken, door alle predikanten, bij voorkeur in de wijk. De doopdiensten worden jaarlijks vastgesteld in een vergadering van het ministerie van predikanten. De ouders kunnen kiezen in welke kerk zij hun kind ten doop willen houden.
- b. De doopzitting en het dooponderricht zijn een verantwoordelijkheid van elke wijkkerkenraad. De doopouders worden rondom de doopbediening bezocht door de sectie-ouderling en / of de predikant.
- c. De doopouders komen in de consistoriekamer voor en na de doopdienst. Zij maken de consistoriegebeden mee. De predikant brengt hen op hun plaats.
- d. De dopelingen verlaten de kerk na het dankgebed op de doopbediening.

### **2. Bediening van het Heilig Avondmaal**

- a. Het Heilig Avondmaal wordt in alle kerken tegelijk bediend, in de regel vier keer per jaar. Op de zaterdag voorafgaande aan de viering vindt de avondmaalsbediening plaats in Eltheto
- b. Avondmaalsdiensten worden indien mogelijk gehouden op de volgende zondagen:
  1. de derde lijdenszondag
  2. de zondag voor hemelvaartsdag
  3. de derde zondag na het einde van de vakantie van de basisscholen
  4. de laatste zondag van het kerkelijk jaar.Het verdient de voorkeur dat de predikant minstens twee keer per jaar in zijn “wijkkerk” het avondmaal bedient.
- c. Stil gebed als een persoonlijke voorbereiding op het Heilig Avondmaal vindt plaats nadat er gezongen is of aan het begin van de eerste tafel na de toebereiding van de tafel, wanneer het orgel zwijgt en vlak voor het moment dat de nodiging uitgaat. Na het gebruik van het sacrament wordt het persoonlijk gebed gedaan na de laatste tafel. De predikant geeft dit aan.
- d. De tafelwachten en de dienstdoende diakenen komen tegelijk aan tafel met de predikant. De dienstdoende ouderlingen gaan staan bij de nodiging tot het sacrament. Hun stoel staat duidelijk buiten de kring van der avondmaalsgangers om verwarring te voorkomen. Zij zitten tijdens de viering. De predikant maakt de tafel in gereedheid en schenkt de eerste keer de wijn in.
- e. Twee diakenen assisteren de predikant bij het vullen van de bekertjes voor de tweede en volgende tafels. Na de viering dekken zij samen met hem de tafel af.
- f. De kerkenraadsleden nemen deel aan de eerste tafel. De tafelwachten en de dienstdoende diakenen nemen deel aan de laatste tafel.
- g. Na elke tafel zendt de predikant de avondmaalsgangers heen met “Ga heen in vrede”, of woorden van gelijke strekking.
- h. Tijdens het toebereiden van de tafel speelt de organist passende muziek. Bij het toetreden tot de tafels speelt het orgel niet.
- i. De collectebekertjes op de avondmaalstafel worden pas geleegd na het dankgebed in de consistorie. In Sion gebeurt dit direct na de eerste dienst voor het dankgebed in de consistorie.
- j. In de week voorafgaande aan de viering van het Heilig Avondmaal is er een samenkomst geleid door één van de predikanten, waarin bezinning plaatsvindt op het Heilig Avondmaal. De samenkomst heeft een pastoraal karakter.
- k. Voortzetting van het Heilig Avondmaal vindt in een middag- of avonddienst plaats voor degenen die tijdens de morgendiensten verhinderd waren. Hierbij worden de instellingswoorden gelezen. Na de viering is er de nabetrachting.



## 5. Eredienst en kerkmuziek.

In de eredienst gaat het om de ontmoeting van de Verbondsgod met Zijn verbondsvolk.

In de kerkmuziek (orgelspel en gemeentezang) reageert de gemeente op deze ontmoeting. De muziek staat in dienst van de verkondiging van het Evangelie. De organist heeft hierin een belangrijke, dienende taak.

### 1. Voor de dienst.

De organist bespeelt het orgel, te beginnen minimaal een kwartier voor aanvang van de dienst. De muziekkeuze wordt bepaald door het karakter van de eredienst. Er wordt geestelijke muziek ten gehore gebracht, die passend is en door de gemeente aangenaam beluisterd kan worden. Het is niet nodig dat het altijd melodieën of bewerkingen van palmen of gezangen zijn. Ook herkenbare bijbelse composities (bijv. van J.S. Bach) mogen gespeeld worden.

### 2. Zingen voor de dienst.

Voordat de kerkenraad binnenkomt stopt het orgelspel. Nadat de kerkenraad zijn plaats heeft ingenomen, begint het voorspel en wordt het introïtuslied gezongen. In de meeste gevallen is dit een psalm. Op Christelijke feestdagen wordt er een aantal liederen gezongen die betrekking hebben op het betreffende heilsfeit.

Na het korte naspel gaat de gemeente in stil gebed.

### 3. Zingen na de Wet/Geloofsbelijdenis.

Hierbij een voorspel van maximaal één regel. Geen naspel.

### 4. Inzameling van de gaven.

Na het dankgebed vindt de inzameling van de gaven plaats. Tijdens het voorspel van de te zingen psalm wordt er gecollecteerd. Zodra de diakenen/collectanten hun plaats weer hebben ingenomen, begint de gemeentezang. Daarna een kort naspel.

5. Na de dienst speelt de organist muziek, die aansluit bij de preek. De melodieën moeten herkenbaar zijn voor de gemeente. Het orgelspel gaat door tot de gemeente de kerk heeft verlaten.

### 6. Algemene regels en aanbevelingen.

- a. De organisten vragen de liturgische gegevens op bij de predikant die in de betreffende dienst voorgaat. Het verdient aanbeveling dat ook de korte inhoud van de preek wordt doorgegeven.
- b. Onbekende psalmen worden duidelijk voorgespeeld, eventueel voor de dienst.
- c. Bij het orgelspel wordt rekening gehouden met het kerkelijk jaar.
- d. Leiding geven aan de gemeentezang betekent, dat men na ingezet te hebben ook in de maat blijft. Wachten op de gemeente werkt vertragend.
- e. De organisten overleggen regelmatig met elkaar, zodat er zoveel mogelijk overeenstemming is over de muziek, het tempo en alle zaken die voor een goede begeleiding van belang zijn.

